

Nepriklausoma LIETUVA

Independent Lithuania

Nr. 22 (216) KAINA 10 ct.

MONTREAL, 1951 m. BIRŽELIO - JUNE 7 d.

PRICE 10 c. XI METAI

Pasiruošimai karui vyksta

VAKARIEČIŲ NOTA MASKVAI DĖL KETURIŲ KONFERENCIJOS. PASTANGOS BAIGTI KOREJOS KARĄ.

Kova dėl laisvės vyksta įsi-
bėgėjančiais tempais ir inten-
syvėjančia įtampa. Agresoriai
randa naujų plyšių, pro ku-
rus pradeda skverbtis. Sen
ir ten išskyla nerimo židiniai,
kurie, kaip skauduliai, prade-
da augti ir prasiveria naujais
rupesčiais.

„Modernioji agresija“,
paremta visišku asmens suni-
vežimu ir absoliučiu jo pa-
vergimu, fiziniu ir dvasiniu,
ruošiasi į lemiamąjį žygį. To-
dėl ir laisvės gynyba budi.

Šią svaaitę Vakarų Europo-
je lankosi JAV sujungtojo šta-
bo viršininkas gen. Bradley,
kuris gynybos reikalus aptar-
ia Londone, Paryžiuje ir kt.
Jau einama prie konkrečių pa-
siruošimų gintis, todėl numato
mi Europos kariuomenių man-
evras.

Vienas gal įdomiausių pra-
ėjusios savaitės įvykių, tai
vakariečių nota Rusijai

dėl keturių derybų Paryžiuje.
Rusija, kai jau aptarti visi
klausimai, paskutiniu metu pa-
reikalavo į keturių konferen-
cijų dienotvarkę įtraukti... Va-
kariečiai, žinoma, tą reikala-
vimą atmetė, nes jis liečia 12-
kos sutartį, į kurią Rusija ne-
turi jokių teisių. Be to, atsa-
kė, kad tokiu atveju tektų die-
notvarkę ištraukti ir Rusijos
sutartis su-satelitais. Ir kadan-
gi vakariečių Rusijai yra pa-
teiktos bent trys dienotvar-
kės, kurios apima visus klau-
simus, ir ne tikai Gromykos
išskeltus, bet ir kiekvienu metu
galimus išskelti, tai dienotvar-
kės komedijai reikia padary-
ti galas.

Todėl Gromykai įteikta no-
ta, kurioje pasakyta, kad
vakariečiai siūlo 4-rių kon-
ferencijų paskirti birželio
23 dieną Vašingtone,
o dienotvarkės posėdžius baig-
ti. Rusija į šią notą dar neat-
sakė.

Antra praėjusios savaitės
įdomybė, tai JTO pastangos
baigti Korejos karą, sustojus
prie 38 lygiagretės. Rezulta-
tai būtų tokie: paklota apie 2
milijonai Korejos ir Kinijos
žmonių, sunaikintas kraštas ir
apgintas JTO autoritetas, nes
JTO sugebėjo apginti savo
principus — pastoti agresijai
kelia.

Tebelikty neramūs dar keli
židiniai: Indokinijos, Irano,
Mažosios Azijos ir keli kiti,
mažiau žymūs. Ypač svarbus
yra Irano židinys, nes jis yra
sutartinai kurstomas komunis-
tų ir nacionalistų. Tačiau at-
rodo, kad Irano valdžia kraštu-
tinius suvaldys ir prasidės de-
rybos.

Teigiamu faktu reiktų lai-
kyti Irako ir Jordano sumany-
mą susijungti į vieną valstybę.

JAV TAUTININKŲ
SUAŽIAVIMAS

Įvyko p. Bachūno vasarvie-
tėje. Išrinktas naujas pirmi-
ninkas dr. M. J. Colney, vice
pirm. J. Kasmauskas ir M. Gu-
reckas, sekr. B. Dūda ir išdi-
ninkas A. S. Trečiokas. Tau-
tinių centrų dabar bus Wa-
terbury. Še to išrinktas tary-
ba iš 20 asmenų.

MASKVA „VALO“ KOMU-
NISTUS LIETUVOJE

Laik žiniomis, „Tiesa“, mas-
kuodama įvykius, paskelbė,
kad „po sunkios neilgos li-
gos“ kovo 28 d. mirė prokuro-
ro pav. B. Bodek. Kaip žino-
ma, jis yra nužudytas.

Po šio „išvalymo“, anks-
čiau Bodeko išvalyti iš Lietu-

KARAI

Korejos likas tęsiasi sėkmin-
gai JTO jėgoms, kurios per-
ėjo 38 paralelę. Daug nelais-
vių, daug paimta karo medžia-
gų. Priešas bėga. Bet pasku-
tinėmis dienomis jis nesiveja-
mas, nes norima pradėti tai-
kos derybas ir baigti karą.
Tuo klausimu pasisakė Ache-
sonas, gen. Fleet ir T. Lie.
Visi nori taikos. Tik tai prie-
šas nieko aiškaus dar neatsa-
kė.

Indokinijoje Prancūzijos tau-

tų bendrija stipriai sumušė vienos savaitės bėgyje neteko
Vjetnamo maištininkus, kurie per 5.000 asmenų.

Sėdi pirmoj eilėj: Būrelis vadovė Paškevičienė,
akordeonistė Danutė Momcilovic, B. Ragauskaitė
ir akomponiatorius (vėtinė kana-
diete). Stovi: Paškevičius, Ottawos B-nės
pirm., šok.: I. Šimanskis, Karasaitė, Myko-
laitis, Kupčiūnaitė, Mašalas, Jonušienė, Ali-
šauskas ir solistas Šimanskis. (Žiūr. aprašy-
mą 9 puslapy).

Pirmieji VLIKO žingsniai į susipratimą

ORO KELIU IŠ VOKIETIJOS

Tremtis (hjl). Telegramos
pralenkia lėktuvus ir jūs, spė-
ju, jau žinote, kad gegužės 19
d. Tremtyje įvykęs Mažosios
Lietuvos Tarybos prezidiumo
susitikimas su VLIKu, pasi-
baigė daliniu susitarimu. Re-
zultate Lietuvos pakraščių,
vad. revendikuojamoms sri-
tims į Vykdomąją Tarybą įei-
na Mažosios Lietuvos Tarybos
atstovas adv. Martynas
Brakas (dail. Brakas išvežtas
į Sibirą). Bet... VLIKO pu-
sė nesutiko MLT atstovų įsi-
ieisti į VLIKą pilnateisiumi
narių; ji ir dabar palikta už du-
rų. Todėl prie komunikato,

kuris kalba apie susitarimą dėl
MLT atstovo įėjimo į Vykdo-
mąją Tarybą, Mažosios Lietu-
vos Tarybos prezidiumas prie-
dėjo savo šiaip skambantį ko-
mentarą:

„Bendrame komunikate at-
žymėta istorijai toji dvasia, ku-
rioje įvyko susitarimas: lietu-
viško solidarumo, vienybės ir
gyvenamojo momento reikala-
vimų supratimo dvasia, kuri
padiktuoja visiems laisvinimo
darbe dalyvaujantiems veik-
sniams laisvės kovai.“

MLTP tad ir supranta sa-
vo atstovo į Vykdomąją Tarybą pa-
siuntimą „atstovo revendikuo-

jamoms sritims“ titulu kaip
technišką priemonę tokiai ko-
ordinacijai pasiekti. Kaip ir
anksčiau, MLTP pasilieka prie
savo reikalavimo į teisę turėti
savo atstovą pilnateisiumi nariu
pačiame VLIKO sąstate. Įve-
dimas savo atstovo į Vykdomą-
ją Tarybą tad neprivalo būti laiko-
mas ir paties VLIKO įgalio-
tinių nėra skaitomas — tokio
reikalavimo atsisakymu.

Komunikato ir susitarimo
pagrindą lieka abiejų pusių pa-
sitikėjimo momentas ir, pats
susitarimas, įvyko dėka MLTP
savo specifinių reikalų staty-
mo žemiau bendrųjų lietuvių

Daugiau negu propaganda?

Kai kurie Rusijos eksper-
tai Vašingtone yra įsitikinę,
kad žaismas, kurį sovietų spau-
da ir radijas pasigavo, kai sen.
Edwin C. Johnson pasiūlė Ko-
rejos karo paliaubų rezoliuci-
ją, galįs būti svarbesnis negu
propaganda. Jie mano, kad
įvykių posūkiui Korejoje, ku-
rie atsuko ragus Maskvai, su-
teikia šią dilemą: ar įsikišti vi-
su sveriu Korejoje su lėktu-
vais, nardlaiviais ir savo žmo-
nėmis, ko Kremlius, tikima,
nenoris, nes tai reikštų III-ji
Pasaulinį karą, o iš kitos pusės,
Pekingo režimo griuvi-
mas, kaip raudonųjų pralaimė-
jimo paseka Korejoje, reikštų
milžinišką antausį sovietų pa-
sauliniam orumui. Tad eks-

perčių nuomone Kremlius jieš
kotų šio sprendimo: karo pa-
liaubos ir prieškario status quo,
kas sumažintų Pekingo ir
Maskvos autoriteto blukimą pa-
saulio arenoje.

Trumanas — taikos apaštalas?

Trumanas tiki, kad taikos
tema, kurią jis plačiai skleis
savo rinkiminės kelionės pra-
kalbose, galinti jam laimėti vi-
suotinį populiarumą. Šią temą
jis pabrėš kiekvieną dieną, nu-
rodydamas, kad taika suakys
raudonųjų agresiją. Žinoma,
nors tai yra tolimesnės atei-
ties reikalas, bet nenustebki-
me, kad 1952 m. rudenį Tru-
manas pakvies pasaulį nusi-
ginkluoti. Šis laikas galys su-
tapti su tuo metu, kai Vakarų
S-kai bus lygus su Rusija
stiprumo. Tada Amerika ga-
linti sutikti ir būti pasirėngu-
si sumažinti ginklų giamybą,
pagal proporciją.

Koalicija dar tebegyva

Nors jau atrodė, kad respu-
blikonų ir konservatyviųjų pie-
tų demokratų koalicija galinti
sugriūti dėl MacArthuro at-
stato, tačiau ji nėra šian-
dien pasikeitusi. S-gos nariai
ir toliau sutaria dėl vidaus po-
litikos principų ir tiki, kad
galės susitarti dėl tinkamo bū-
simojo prezidento kandidatū-
ros. Nuomonės, kad Truma-
nas turėjęs žymios įtakos
demokratų partijos susirinki-
mą, kuris išrinktų kandidatą bū-
simiems 1952 m. rinkimams,
pagreitę pietiečių susirūpi-
mą koalicijos palaikymu.

MacArthuro planai

Gen. MacArthuras pažadė-
jo dalyvauti „Vaivorykštės“
divizijos (42-sios) veteranų
suvažiavime, š. m. liepos 14 d.
Birminghame, Albama valstij-
je. Pirmojo pasaulinio karo
metu jis vadovavo šiai divizi-
jai ir jai suteikė „Vaivorykštės“
vardą. Veteranai mano,
kad šia proga generolas pa-
reikš savo nuomonę, kad joks
karys neprivalo užimti Baltų
jų rūmų vietos, tuomi pareikš
damas savo pasitikėjimą civili-
lių valdžia ir kartu smogda-
mas Eisenhowerio kandidatū-
rai į prezidentus.

Iš Whitehall

Yra ženklų rodančių, kad an-
tisocialistinė taktikė Britanij-
je jau galinti atslūgti arba pa-
sikeisti socialistų naudai. Kon-
servatoriai galį laimėti rinki-
mus šiuo metu, tačiau socialis-
tai galvoja, kad rudenį jų šan-
sai galį žymiai pasikeisti. Prie-
žastys: Anerrin Bevano iš val-
džios pasitraukimas, užs. rei-
kalų min. Morrisono efekty-
vus Britanijos festivalio reai-
mas bei pavasario įtaka.

Laukiama žymių pakeitimų
britų pasiuntinybėje Vašing-
tone, nuo viršaus ligi apačios.
Herbert Morrisonas turi sa-
vo nuomonę, kas turėtų britus
atstovauti Amerikoje.

Kryptys užsieniuose

Laukiama, kad po Prancū-
zijos rinkimų būsią susitarta
dėl vokiečių kariuomenės vie-
netų pajėgumo, kurie galį bū-
ti divizijos dydžio. Prieš rin-
kimus ne viena prancūzų par-
tija nenorinti šiuo klausimu pa-
sisakyti.

— Keleiviniai lėktuvai skrai-
dą Čekoslovakijoje turi polici-
nikus, kurie turi pareigą su-
stabdyti pasikėsinimus prieš
pilotus, kada juos keleiviai
versdavo keisti skridimo kur-
są, grąšindami ginklų.

Atrinktos mintys

„W. S. Journal“: Rusijos
prekinis laivas „Vilnius“ at-
plaukė į Singapūrą pakrauti
6.000 tonų Malajų gumos. Tą
gumą rusai nusipirko prieš
tai, kol Singapūro vyriausybė
uždėjo kontrolę transportų pa-
skyrimams. Tą kontrolę reiškė
kia tiek, kad Jungt. Valstybės,
Britanija ir kitos draugiškos
šalys turės pirmą galimumą
pirkti gumą ir kad apribojimai
tada būtų pavartoti, jeigu ko-
munistinės šalys pabandytų
pirkti pernelyg didelius trans-
portus.

„Fin. Times“. Ne per daug
žavinga yra jauniems britų ar
kanadiečių berniokams kariau-
ti su Raudonosios Kinijos pa-
būklais, varomais alyva, kuri
dar vis parduodama skersai
Hongk-Kongą arba būti suva-
žinėtiems šarvuotų mašinų, ku-
rios iki šiol turi ratus, dengtus
Singapuro gumą...

„W. S. Journal“. P. Šuma-
nas pramatė savo planą kaip
įrankį suartinti Prancūziją ir
Britaniją į krūvą tokiu būdu,
kad karas tarp jų niekad nebū-
tų pelningas nė vienai pusei.
Ši viltis yra bendra. Dabar
Prancūzija formaliai pasiūlė
pradėti kalbas dėl bendros žemės
ūkio produktų laisvės nuo
rinkos tarifų.

Vajus „N. L.“ būstinei

„N. Lietuvos“ redakcija ir
spaustuvė neteko turėtų patal-
pų. Kad darbą galima būtų
plėsti, KLCT ir Spaudos bend-
rovė „Nepriklausoma Lietuva“
statybos reikalams paskelbė
5.000 dolerių vajų. Džiugu,
kad eilė tautiečių jau atsiliepė
ir jau prisuntė „NL“ bendro-
vės šėrų-akcijų, statybos reika-

lams, pirkimus. Štai ir jų są-
rašo tęsinys:
208. Šmulkštys Liudas,
Čikaga, USA. ... 10,—

Ačiū tautiečiams už atsilie-
pimą ir maloniai prašome atsi-
liepti ir visus malonius „NL“
skaitytojus.

Sp. b-vė „NL“ ir KLCT.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada
Telefonas: HEmlock 7920.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates
Kanadoje ..... \$ 4.00 Canada ..... \$ 4.00
Užsieny ..... „4.50 Other Countries ..... „4.50
Australijoje ..... „5.00 Australia ..... „5.00
Teksto eilutė ..... 15 ct. Paeiškojimų kaina ..... „1.00
Adresų pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitrimą, gauna nuolaidų.

Lietuviškas babelis

ESMINIU KLAUSIMU.

Iš tūlių lietuviškojo gyvenimo reiškinį nenoromis susidaro vaizdas, kad lietuviai gyvena kažkokio „babelio“ laikais, kada „sumaišytos kalbos“ ir žmonės tarp savęs nesusikalba.

Lietuviai ne tik nesusikalba, bet ir nesusidera.

Štai eilė faktų.
Sveikais smegenimis galvojant, kokia, rodos, begalėtų būti kalba apie vienos seniausios — Mažosios Lietuvos — rezistencijos ir herojiškų, net ne pagal jėgas, kovų dalyvių priėmimą į lietuvių tautos kovų už bendrą tautos ir valstybės ateitį taktiką? O bet gi net po to, kai visi, visame pasaulyje lietuvių, galima sakyti — be išimčių, pasisakė už Lietuvos ir lietuvių kovos vienybę, — vis dėlto vedamos ilgos derybos, užtrūkusios štai jau penkerius metus, ir vis dėlto Mažosios Lietuvos kovotojų organizacija pilnateisui nariu nepriimama... Ar tai ne „lietuviškojo babelio“ reiškinys?

Niekas negali sumažinti lietuvių tautos kovų už amžinąją tautos ir valstybės sostinę — Vilnių. O betgi, savo metu, kai artinosi jau konkretus Gedimino įkurtos sostinės graži nimo reikalas, buvo net spaudoje kilusių pasisakymų: Kam mums tas išbadėjęs Vilnius, kuris nualins dar ir visą kraštą? Ir kam, pagaliau, mes kišome milijonus į Kauną, ar ne tam, kad visa tai paliktume ir keltumės į Vilnių? Ar gi tai ne „lietuviškas babelis“?

Dabar visai nelauktai ir netikėtai iškylo naujas „babelis“. Perna miškininkas p. Jonas Kuprionis 163 „Draugo“ numerį įdėjo straipsnį, kuriame pasisakė apie lietuvių rūpesčius ir pastangas sujungti Didžiąją Lietuvą su visa Mažąja Lietuva, kaip apie tuščią svajonę, „kuri begalinti tikrai „kutenti lietuvių širdį“.

Tuo tarpu Mažosios Lietuvos kovotojai patriotai mušasi iš jėgų ir deda paskutines pastangas, kad visa Mažoji Lietuva būtų sujungta su Didžiąja į vieną lietuvių tautos viešpatinumą. Ar gi šie prieš travimai tai ne „babelis“?

Argi tat po to reikia stebėti, kad Lietuvos valstybė, tik prieš 600 metų užėmusi plotus nuo Baltijos ligi Juodųjų jūrų; kad tauta, išsišakojo si keliomis giminėmis, sunyko ir šandien, kada mes galime visu pajėgumu kovoti už tautos ir valstybės reikalus visu pilnu jų kompleksu, mes šandien... nesusikalbame ir nesusiderame?

Mirus mūsų mielai bendradarbei, HLMDT „Aukuras“ aktorei LAIMUTEI BALTRUKONYTEI, reiškiamo gilią užuojautą tėvams bei giminėms ir drauge liūdime.

„AUKURAS“.

SPAUDOS APŽVALGA

JUO GILIAU Į MIŠKĄ — JUO DAUGIAU MEDŽIŲ

Panašiai galima pasakyti apie p. Jono Kuprionio pasiūlymą, įdėtą „Draugo“ 117 nr. Tikrai p. J. Kuprionis ne tik niekas atitaiso, bet kaip tik patvirtina tai, ką jis anksčiau rašė ir tą, „Nepr. Lietuva“ apie p. Kuprionio rašymą konstatavo.

P. J. Kuprionis pakartotinai bando lietuvių įtikinti, kad Mažoji Lietuva tai esąs tikrai Klaipėdos kraštas. Kad vėl nebūtų bereikalingo ermiderio, štai pačio p. Kuprionio žodžiai:

„Dalykas apie kurį rašiau „Drauge“ nr. 163, 1950 m. lietuvių ne Klaipėdą ar

Savaitraščio „Nepriklausoma Lietuva“ gerb. p. Redaktoriui, Montrealy.

Lietuvių Prekybininkų, Pramoninkų ir Amatininkų Sąjungos „Verslas“, Kanadoje, Valdyba nuoširdžiai sveikina ir džiaugiasi „Nepriklausomos

Klaipėdos kraštą, kurį mes (kas „mes“? „NL“) paprastai vadiname Mažąja Lietuva, bet kalba ejo apie Karaliaučį“ (pabr. „NL“).

Taigi, pagal p. Kuprionį, Karaliaučius ne Mažoji Lietuva. Ne ką kita, bet šita faktą „Nepriklausoma Lietuva“ ir konstatavo, suminėdama p. Jono Kuprionio vardą, paimtą iš 163 nr. 1950 m. „Draugo“.

Kadangi kiekvienas lietuvis, bent pradinę Lietuvos mokyklą baigęs, gerai žino, jog Karaliaučius yra didžiausias Mažosios Lietuvos miestas, ir ne bet koks miestas, bet ilgas amžius buvęs lietuvių židiniu, lietuvių mokslo vienu iš didžiųjų lopščių — tai šitokią p. Kuprionio ignoranciją, o (kadangi p. Kuprionis pakartotinai teigia tą patį, tai) gal sąmoningą skleidimą minčių, kurios, Europos taikos sutartį sudarant, gali būti piktai panaudotos lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės ne naudai, ir teko konstatuoti.

Kad taip yra, parškinda šios p. J. Kuprionio mantys:

„Kadangi tai jau tolimia praeitis, kuri pagrindinai pakeitė anos vietovės veidą, tad nors noras gauti Karaliaučį Lietuvai gal būtų kiekvieno lietuvių širdį, bet jo realumu galėtume tikėti nebent tik tada, jeigu būtų pagrindo tikėti, kad vokiečių tauta eis į sunykimą“.

Rodos aišku, kaip diena. To dėl visai nesuprantama, ko p. Kuprionis rūstina ir visai ne dženclmeniškai rašo? Nesuprantama, kodėl „D“ taip piktai ir taip negražiai reagavo į „NL“ tikrai faktų konstatavimą. O jeigu šitaip, tai tenka manyti, kad ir „D“, dėdamas p. Kuprionio straipsnius be prie raišų ir paskui pats piktai reaguodamas į „NL“ konstatavimus, — solidarizuoja su p. Kuprioniu.

Dabar truputį ir iš esmės. Nereikia aiškinti to, ką žino ir maži vaikai: kas būtent yra Mažoji Lietuva. Bet reikia pasakyti, kad p. Kuprionio argumentas, jog Karaliaučius seniai, girdi, atitoles („jau tolimia praeitis“), neišlaiko nė mažiau sios kritikos. Taip argumentuo jant teiktų ir Vilniaus atsižadėti. Tai viena. Antra: ką su lietuvių tauta ir Lietuva daro ar padarys tie, kurie dabar turi persveriančią fizinę galią, tai yra savo keliu, bet kad lietuvių tauta savo teisių neatsisako ir neatsisakys, tai yra taip pat tiesa, kurios nė vienas lietuvis neturi teisės ignoruoti. Kas taip daro, kenkia lietuvių tautai ir Lietuvos atečiai.

NEPAKANKAMAS SĄMONINGUMAS

Šie laikai, kada tauta išblaškyta po visą žemės rutulį, kada tenka budėti ypatingu atsidėjimu, reikia didelio sąmoningumo ir apdairumo. Jeigu tai reikia taikyti kiekvienam tautiečiui, tai tuo labiau tiems, kurie šiuo metu būdu nori reikštis spaudoje. Deja, šioje srityje tenka konstatuoti nemažą „liapsusų“.

Vienas tokių „liapsusų“ yra „Tremties“ įsivaizdavimai.

„Tremties“ redaktorius, jau nas žmogus, susigalvojo, kad jis gali visus spjauyti, visus mokyti ir visus mudyti, kaip nacių laikais. Be tūlių šios rūšies faktų, „T“ red. Simas Miglinas sumanė „gintis nuo konkurencijos“ ir tuo reikalu išdrožė „NL“ ir „Vienybę“ nukreiptą straipsnį. Jis „blusinėja“ spaudą, kuri paprastu būdu, visos spaudos vartojama, pasinaudojo kaip kuriomis „T“ žiniomis. Prie „NL“ pri kibo, kodėl po vienu persi spausdintu straipsniu nepadėta, kad jis paimtas iš „T“. Na, tebus ši baisi klaida atitaisyta:

„NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS“ DEŠIMTMEČIO PROGA.

taria žodį skaitytojai ir bendradarbiai

Lietuvos“ dešimtmečio jubiliejum. Drauge linkime išvengti sunkiame, bet dėkingame lietuvių tautos interesų atstovavimo ir lietuvių bei lietuvių bei išlaikymo darbe.

Tejungia „Nepriklausoma Lietuva“ visus lietuvius, išsi

„NL“ redaktorių „T“ redaktorių poną Simą Migliną atsi prašo už nepdairumą.

Bet... po kitu straipsneliu jau buvo padėta „T“ vardas, ir p. Miglinas tuo nepatenkin tas. Copyright nebuvo. Ko gi čia dar jam reikia?

Esmėje gi reiklas, dėl kurio tenka pasisakyti, yra toks: šie laikai iš lietuvių žurnalisto ir redaktoriaus, jeigu jis save laiko tautos tarnyboje (o taip tu rėtų būti), reikalauja, kad jis negalvotų apie normalių laikų sąlygas. Dabar reikia vieni kitiems padėti. „NL“ niekam konkurencijos nesudaro, kaip ir „T“ niekas nekongruoja. „NL“ džiaugiasi, kad tūli laikraščiai randa kuo iš jos pasinaudoti. Ir iš nė vieno laikraščio, jeigu jam yra patogiau neminėti „NL“ vardo (dženclmeniškumas reikalauja šiltinį nurodyti), nereikalau ja jo minėti.

Jeigu jau kalbėti apie praleidimus vardo, tai „NL“ daugiausia yra kalta „Britanijos Lietuviui“, ir ne dėl blogos va lios, o dėl paprasto neapdairu mo. Bet „BL“ redaktorių p. K. Obolėnas — žurnalistas, jis supranta reikalą ir jokių pretenzijų nereikia.

„NL“, laikydami migliniškos taktikos, daugeliui lietuvių laikraščių galėtų apreiškiti pre tenzijų, bet... ar tai būtų bend ras darbas?

Taigi: padėkime vieni ki tiems, kuo kas galime, — tuo mes padėsime savo tautai, sie kiančiai Didžiųjų Tikslų.

KODEL ŠITOKIA NETEISYBĖ?

126-me nry, „Draugas“, ra šo:

„Nepriklausoma Lietuva“ Montrealyje mini 10 metų ju bilejį. Šis laikraštis buvo įsteigtas visų Kanados lietuvių pasišventimu ir aukomis. Prieš dvejus metus laikraštis atitko i socialistų rankas ir dabar jį redaguoja buv. „Lietuvos žinių“ redaktorių J. Karde lis“.

Pirma šio straipsnelio dalis teisinga, bet kam ta netiesa, kuri parašyta antroje daly? Juk „D“ labai gerai žino, kad „NL“, kaip buvusi, taip ir yra organas Kanados lietuvių Centro Tarybos, kuri yra visokių pažiūrų žmones jun gianti organizacija; „D“ gerai žino, kad „Liet. žinių“ buvo Liaudininkų leidžiamas laikraštis, kuris laikėsi demokrati nių principų, bet nebuvo parti nis laikraštis, o kai dėl Karde lio, tai jis socialistu nebuvo ir nėra, bet gerbia jų įsitikini mus, kaip ir kitų srovių žmo nių įsitikinimus. Kas tiesa, tai pirmasis „NL“ redaktorių bu vo socialistas, bet taip pat la bai tolerantingas asmuo.

Aiškuoma dėlai, o tas taip pat žinoma „Draugo“ redakto riams, J. Kardelis tremtyje re dagavo vienintelį bendruo meninį, nepartinį ir nesrovinį laikraštį „Lietuvių Žodį“, drauge su Pr. Naujokaičiu ir Br. Aušrta, su kuriais rado bendrą kalbą. P. Aušrotas ir dabar yra nuolatinis „NL“ bendradarbis, o Pr. Naujokai tis taip pat bendradarbiautų, bet jis pats turi vargų redaguo damas „Eglutę“, nes yra per sikrovęs darbu. O šie žmonės yra skirtingų pažiūrų. Tokia yra objektyvi tiesa. Kodėl tat „D“ toks nejautus jai? Ar jau jis visiškai užmiršo Dievo įsakymą: „Mylėk artimą, kaip pats save“? Ar tai „D“ tušti žodžiai?

Jegū „D“ redaktoriai tikrai tiki Dievą, tai jie skleidžia mai netiesą atitaisys, bet jeigu jie savo siaurus partinius rei kaliukus dengia Dievo vardu, tai, žinoma, jie ir toliau tęs ne teisybės skleidimą. Ką gi, ir Dievo įsakymus ne visi vienaip supranta...

blaškiusius plačioje Kanadoje. kuklią, 10-ties dol., dovaną.

J. Žaliaduonis,
Pirmininkas.
P. Budreika,
Sekretorius.

S. Augustinavičius,
Klubo pirmininkas.
Račys,

„Nepriklausoma Lietuva“ Dešimtmečio proga sveikina WELLANDO TARYBOS SKYRIUS.

Telegrama iš Hamilitono, Ont.

J. Kardeliui, 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal. Sveikindami „Nepriklausomos Lietuvos“ dešimtmečio proga, džiaugiamės dėl atliktų darbų ir linkime augti ir stiprėti jai ateityje.

Lietuvių Bendruomenės Hamiltone vardu
Apylinkės Valdyba.

Gerbiamam „Nepriklausomos Lietuvos“ Redaktoriui.

„Nepriklausomos Lietuvos“ sukaktuvių proga nuoširdžiau sius linkėjimus siunčia K. L. T. Vancouverio skyrius, lin kėdamas sėkmingai tęsti pra dėtą spaudos darbą ir išaugti iki visų skaitomo ir mėgiamo dienraščio.

Jūsų darbui paremti, ta pro ga siunčiame dol. 20,— „NL“ namų statybos akcijoms pirkti.

V. Smilgis,
pirmininkas.
A. Danaitis,
sekretorius.

Tillsonburgo Letuvių Ūkinin kų klubas sveikina

„Nepriklausomą Lietuvą“ jos 10-ties metų sukaktuvių pro ga ir linki jai toliau sėkmingai dirbti lietuvių platinimo darbą ir daug atsiekti tautos gerovei. Gi pačiam laikraščiui linkime augti ir bujoti.

Laikraščio 10-ties metų su kaktuvių proga įdedam nors

*****

IRENĄ IVAŠKEVICIUTĘ

ir

VYTAUTĄ GAVELĮ,

sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, sveikiname ir lin kime gražaus gyvenimo.

Marija ir Vaclovas Pužauskai.

JUOKDARIAI...

Tai bent „išsvystymo planas...“

„Liaudies Balsas“ pakarto ja „Tiesos“ pasigyrimus: Gir di, Dotnuvos rajono Karolio Poželos vardo kolkūis „pilnuti nai įvykdė 1950 m. gyvulinin kystės išsvystymo planą“. Žiūr kime: kolkūis turi 1.566 hek tarus žemės ir... 150 galvijų, 200 kiaulių, 60 avių ir 300 paukščių...

Kam gi nekils klausimas, ar tai ne ubagystė? Juk nepri klausomybės laikais toks ūkis turėdavo apie 1000 — 1500 karvių, dar daugiau kiaulių, o paukščių juk paprastas vištininkas turi bene 300.

Tai tau ir sovietinis „išsvys tymo planas“... Ubagai fizi niai ir ubagai dvasiniai.

Mokiniai atestuoja mokytojus.

Visur pasaulyje mokytojai įvertina mokinių mokymąsi, ži nojimą ir tt. Bet štai, sovietuo se... mokiniai atestuoja moky tojus. Štai mokiniai Jasiūnai tē ir šmitas atestuoja savo mo kytoją operos solistą Antaną Sodeiką...

Galima pasidžiaugti, kad A.

„Nepriklausoma Lietuva“ dešimtmečio proga nuoširdžiai sveikinu visus laikraščio stei gėjus ir dabartinius jo vairo tojus ir linkiu sėkmingo ir na šaus darbo žengiant į antrąjį dešimtmetį.

Lietuviška spauda, didele da limi, prisidėjo prie caristinės Rusijos sužlugdymo anais sun kiaisiais mūsų tautai laikais ir šiandieną neabejotinai dar dau giau prisideda prie kovos ga lutinam bolševizmo sužlygdy mui ir pavergtos Tėvynės Lie tuvos išlaisvinimui.

Nors lietuviškos spaudos, ypač išeivijoje, kelias yra la bai sunkus, bet bendromis jė gomis, petys į petį skinkime kelią į Lietuvos laisvę, į Lie tuvos šviesesnį rytojų.

„Nepriklausoma Lietuva“, auki, stiprėki ir klestėki!

Steponas Jakubickas,
„LL“ Redaktoriūs.

Gerbiamas Redaktoriau!

Rengiant dešimties metų su kaktį nuo „NL“ įsisteigimo, manau, kad kiekviena žinutė, jums suteikta, gali būti nau dinga. Neabejoju, kad „NL“ redakcijoj gal ir randasi pir mas numeris. Bet jei ne, tai priimkit nuo manęs tą numerį.

Tik gimęs kūdikis irgi ne kaip teatro, bet stropiai auk iėjamas ir vedamas doros ir aukščiausios tiesos keliu išau ga į didvyri!

Geriausio pasisekimo!
Su nuoširdumu.

P. Jasutis.

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

*****

Tremtiniai susirūpino dėl BALFo persitvakymo

Tremtiniai susirūpinę BALFo potvarkiu atšaukti savo atsotvą iš Vokietijos ir dėl jo reikalų pavidimo nelietuviškai įstaigai. Šiuo reikalu patiekia mas „Tremties“ pasisakymas:

Slėgų išpūdį sudarė Europoje esančius lietuvių pasiekus žinia, apie ligšiolinio BALFo direktoriaus Europoje, J. Valačiaus, atšaukimą. Jo jos sekė kita žinia, jog iš BALFo centro į Europą nebus siunčiamas kitas direktorius, JAV pietus. BALFo direktoriaus Europoje oficialieji reikalai atėity pavėdami NCWC organizacijos Europoje direktoriui, kuris kartu bus ir BALFo reprezentantų, gi faktinės BALFo direktoriaus Europoje pareigos pavėdamos PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkui P. Zundei.

Sis BALFo centro ar jo pirmininko Kan. Končiaus pakeitimas yra tolygus BALFo Europoje, kaip lietuviškos tautinės organizacijos, laido tuvėms. BALFas buvo įsteigtas Amerikos lietuvių šias mo tyvais: 1. padėti Europoje esantiems tautiečiams, 2. jiems pagelbėti emigraciniuose reikaluose išklūti iš Vokietijos griuvėsių, 3. palaikyti glaudžius ryšius su kitomis tautinio pobūdžio šalpos organizacijoms kovoje dėl tremtinių gerovės. Šių tikslų siekdamas BALFas sudarė sutartį su IRO, pagal kurią jis tapo savanoriska šalpos organizacija, talkinanti IRO emigraciniuose reikaluose. Už šią talką IRO iš savo pusės teikia BALFo atstovybei Europoje įvairių lengvatų. Būtent ligi šiol apmokėjo apie 20 BALFo tarnautojų algas, nuomą, raštinės, davė naudotis susiekimo priemonėmis ir pan. Be šių IRO subsidijų, vargu ar būtų buvęs imas nomas BALFo darbas ir veikla tokiu mastu, koku iki šiol ji buvo vedama. Tačiau buvo būtinos dvi sąlygos, kad BALFas galėtų tapti prie IRO akredituota labdaros organizacija: 1. BALFas turėjo būti alijantų kurioj nors valstybėje įsteigta ir įregistruota organizacija ir 2. jos direktorium Europoje turėjo būti kurios nors alijantų valstybės pilietis. Šituo pagrindu prie IRO yra akredituoti per 20 organizacijų, jų tarpe trys didžiosios religinės (NCWC, LWF, WCC), keletas tautinių šalpos organizacijų (4 žydų, 3 lenkų, 1 lietuvių, 1 ukrainiečių) ir kelios kitokio pobūdžio. Šios visos organizacijos deda pastangų kaip galima ilgiau pratęsti savo veiklą ir po IRO likvidacijos, kad galėtų padėti Vokietijoje pasiliekančioms tremtinėms. Jos nė viena nesilikvi duoja ir negalvoja likviduotis.

Atšaukus ligšiolinį BALFo direktorių Europoje ir neskiariant kito lietuvių Amerikos piliiečio, BALFo atstovystė Europoje tampa subordinuota NCWC pavėsy. Kitais žodžiais tariant BALFo atstovystė Europoje pavėdama tarptautinės vienos tikybos organizacijos globon.

BALFo pirmininkas, darydamas šiuos pakeitimus, dar nepaskelbė savo sprendimo motyvų, bet sunku tikėti, kad jie būtų pakankamai realūs atsverti su šiuo pakeitimu išplaukiančias pasekas:

1. BALFas, Europoje pripažinta kaip lietuviška tarptautinė organizacija, kuri nau dojos IRO, o kartu ir Jungtinių tautų (kadangi IRO yra JT institucija) globa ir teikiama teisėmis, dabar disponuojama NCWC ir jau negalės tarptautinio pobūdžio susitikimuose būti lietuvių atstovaujamas, nes ji atstovaus kitatautis, šiuo atveju NCWC direktorius, kuriam NCWC reikalai artimesni ir svarbesni, negu BALFo reikalai;

2. Faktinio direktoriaus pareigos perėjus tremtiniui D. P., nors ir PLB Krašto Valdybos pirmininkui, jis negalės nei pačios organizacijos, nei jos reikalų prieiti taip atstovauti IRO ir okupacinėse įstaigose, kaip kad tuo direktoriumi

esant lietuviui Amerikos piliiečiui. Juk tik atsiminkim gaudamų gėrybių ir pinigų pakvitavimus. Tremtinys pakvituo ti negalės, jis turės jieskoti svetimtaučio talkininko.

Galiausiai, Krašto Valdybos pirmininkas Zundė šiuo atveju tampa tik tarpininku tarp lietuvių ir NCWC, nes oficialiu

svetimtaučio talkininko. Galiausiai, Krašto Valdybos pirmininkas Zundė šiuo atveju tampa tik tarpininku tarp lietuvių ir NCWC, nes oficialiu

svetimtaučio talkininko. Galiausiai, Krašto Valdybos pirmininkas Zundė šiuo atveju tampa tik tarpininku tarp lietuvių ir NCWC, nes oficialiu

svetimtaučio talkininko. Galiausiai, Krašto Valdybos pirmininkas Zundė šiuo atveju tampa tik tarpininku tarp lietuvių ir NCWC, nes oficialiu

Jonas Valaitis, BALFo direktorius Vokietijoje, dabar atšaukiamas iš pareigų.

Civilinė Kanados gynyba

Pirmą kartą istorijoje Kanada yra tokioje padėtyje, kada ji gali būti užpulta prieš savame krašte. Paskutiniame kare mes šiek tiek galvojome apie tai ir sukūrėme net tam tikros rūšies civilinę apsaugą. Mes turėjome keletą oro puolimų pratimų ir aptemdėme savo pakraščius miestus. Tik tai per mažą apsaugą po vandens jono japonų laivo į Van couverio salą mes priartėjome prie fizinio nuostolių. Civilinė gynyba antrajame pasauliniame kare buvo šiek tiek didesnė, negu teoriška išraiška.

Vakar dienos spėliojimai pasidarė tikrais šios dienos galimais. Nelaimės skelbiančioji pažanga, padaryta puolimų iš oro srityje, turi savyje gėsdinančių išvystymų, tokių kaip „supersonic“ sprausminių bombonešių, vairuojamų šaudmenų ir atominės bombos, nekalbant apie bakterijų ir dujų baisenybes, mokslininkų sukurta, mums staigiai atvėrė akis ir parodė mūsų labai didelį su žeidimo galimumą.

Dėl šios padėties buvo labai daug valdžios kritikavimo, gal ir su tam tikru pagrindu.

Oro vice maršalas T. A. Lawrence, kuris yra civilinės gynybos viršininkas, neseniai vienoje kalboje pareiškė, kad „Rusija, su tam tikrai išsiskėnusia slaptąja policija šitame krašte žino, ką mes turime ir kur tai yra“. Dėlto, sakė jis, „mes neturime ko prarsti, jei gu leisime savo žmonėms žinoti, kokia dabartinė mūsų gynybos padėtis, ką mes turime

ginti ir ką mes galime susilaikyti puolimo atveju“.

Jis patvirtino, kad Kanada yra atsilikusi palyginus su Jungtinėmis Valstybėmis gynybos srityje. Be to, Ottawos „vadovavimo trūkumams trukdo civilinės gynybos darba“. Jis konstatavo, kad tie \$ 4.000.000 paskirti iš Ottawos civilinei gynybai yra tikrai „lašas kibire“.

Šitos kritikos šviesoje yra verta patikrinti statistiką ir pažiūrėti, kas yra padaryta ir kas yra daroma.

Civilinė gynyba nepriklausomai nuo kario menės departamentui, bet priklauso nacionaliniui sveikatos ir socialinio aprūpinimo departamentui, kurio mi

nisteris yra Mr. Paul Martin. Kontrolė iš nacionalinės apsaugos buvo perduota sveikatos ir socialinio aprūpinimo įstaigoms šių metų vasario mėnesį.

Yra sudaryti komitetai, kurių uždavinys yra planuoti ir papildyti svarbius civilinės gynybos aspektus federalinėse ribose.

Yra transportavimo komitetas, kuris koordinuoja transportavimo dalykus. Be to, dar yra informacijos komitetas, sudarytas iš laikraščių ir radijo valdybų ir atstovų iš „Canadian Association for Adult Education“ ir „Association of Canadian Advertisers“.

Taipogi yra civilinės gynybos sveikatos planavimo gru

pė, socialinės apsaugos patariamasis komitetas ir komitetas „on the Nation Building Code“. Šis paskutinis yra sudarytas tam, kad suteiktų informaciją ir vadovavimą provincijos ir vietinėms vyriausybėms, kaip įrengti oro puolimo bunkerius.

Organizacijom, kaip Raudo nasis Kryžius, „St. John Ambulance“, „aCanadian Legion“ ir Boy Scouts Association, yra paskirtos svarbios rolės civilinės gynybos struktūroje.

Civilinės gynybos pareigūnų parengimui iš įvairių sričių, kaip valdžios ir industrijos ir organizacijų, tarnautojų kursai buvo sudaryti Hull'e, Quebec'e, ir viena nuolatinė technikos mokykla yra įsteigta Connaught Ranges, netoli Ottawos, provincijos ir bendruomenių instruktoriams lavinti. Kursai užsitęs tris savaites ir apims lavinimą apsaugoti nuo atominės, biologinės ir cheminės karo veiksmų ir tt.

Borden'o stovykloje civilinės apsaugos pareigūnai ir gydytojai užbaigė panašų kursą.

Plačiai yra dirbta civilinės gynybos veikimo koordinacijoje tarp Kanados ir Jungtinių Valstybių, ir provincijos ribose, tarp Ontario ir kaimyninių valstybių, tokių kaip New York ir Michigan.

Kiekviena provincija turi nuosavą civilinės gynybos struktūrą, kuri dirba koordinuodama su Ottawa. Daugelis iš didesnių miestų turi civ. gynybos tarpininkavimo vietas, Nukelta į 9 puslapį.

iki šiol karitatyvinėje srityje bendradarbiavusių su BALFu, kurie jieskos jų atstovavimo kitose tarptautinio pobūdžio organizacijose. Dėl to ir stebina kan. Končiaus laiškas NCWC direktoriui Europoje Norris, jį prašant perimti lietuvių atstovavimą.

5. Liekančios Vokietijoje šalpos organizacijos paskutiniu metu tariasi dėl sudarymo bendros Vokietijos tarybos, kurią pripažintų vokiečių vyriausybė ir Aukštoji Komisija. Čia, po padarytos BALFo operacijos, lietuvių jau negalės būti atstovaujami;

6. Galiausiai neaiškūs motyvai skubintis dabar daryti panašias operacijas, kada IRO veikla aiškiai yra prailginta ligi metų pabaigos ir administracinių išlaidų našta negula ant BALFo pečių. Cia suminėti ir visa eilė neminimų galinčių kilti pasekų dėl šio pakeitimo turėjo būti BALFo vovybės rimtai apsvarstytos, o jei tatau nepadarė, turėtų dabar pagalvoti.

BALFo operacijos netikslin gumą patvirtina ir VLKO Vykdamosios Tarybos nutari mas, kuriame pasisakoma prieš kalbamus pakeitimus ir BALFas buvo paprašytas pakeitimų nedaryti bent iki DP bilui pasibaigiant. Nestingant geros valios ir pakankamo blai vumo įžvelgti galimas pasekas nėra vėlu šiuos klausimus persvarstyti“.

Atšaukiamasis direktorius J. Valaitis pareiškė:

— Išbuvau daugiau čia, negu buvo numatyta. Iš vienos pusės gaila, kad lieka neužbaigta eilė komplikuočių bylų, kurias išnarpalioti buvau pasiėmęs. Iš kitos pusės prieš emigracijos pabaigą, kitos tautybės savo misijas stiprina į tiesiog lenktyniauja galimai daugiau savo žmonių sudaryti sąlygas išemigruoti, gi mes patys savo pozicijas silpninam. Be to, BALFo misija Europoje neturėtų biagti su IRO veikla. BALFas Amerikos lietuvių suorganizuotas šalpai. Tik paskutiniu metu jis talkino ir emigracijoje, tačiau, pasibaigus emigracijai, jo dėmesys Europoj pasilikusiems turėtų būti stiprinamas. Tą pat reikia pasakyti ir apie BALFo atstovavimą lietuvių vardu. Išvykdamas aš norėčiau palinkėti pasiliekančioms daug ištvermės, kurios niekad nestigo mūsų žmonėms, kantrybės ir tautinio sugyvenimo. Reikėtų stengtis burtis į tokias vietas paliekantiems, kur nepastebimas ryškesnis tautinis antagonizmas. Palieką lietuvių turės daugiau laiko, negu išemigruoja, dėl to jie turėtų įsi pareigoti bendradarbiauti ir ryšius stiprinti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės darbų plote. Jie palieka arčiau Lietuvos, jų rankose turėtų būti ryšio išlaikymas. Tokie mano linkėjimai paliekantiems, — baigė J. Valaitis.

Britų karo laivyno jūrininkai pratybose. Karo laivo 4 colių patrankos pastatytos ant stačios pakrantės ties Plymouth uostu, sudaro sąlygas, lyg pratybos vyktų ant karo laivo.

ANTRA SOVIETŲ OKUPACIJA LIETUVOJE

PASAKOJA IŠ ŽIEŽMARIŲ ATBĖGĘS LIETUVIS.

4. Apie eksploataciją, spekuliantus ir žmonių suskirstymą kategorijoms.

EKSPLOATACIJA.

— Komunistai susirinkimuose, kuriuos turėjo valstiečiai lankyti prievarta, sakė: „Sovietinėje santvarkoje eksploatacijos nėra“.

Bet ūkininkai valdžiai turi atiduoti grūdus, pieną, mėsą, kiaušinius, — tęsia mūsų pasakotojas žiežmarietis. — Bet kaip vykdoma tokia ne-eksploatacija?

— Ūkininkas komunistų valdžiai turi atiduoti visus grūdus. Už atiduotus rugius valdžia moka (man esant žiežmariuose) po 4 rublius 80 kapeikų už pusinį centnerį — 50 kilogramų (apie 100 svarų). O duona sovietų valdžios buvo parduodama pagal korteles ir už kilogramą (du svarus) juodos duonos reikėjo mokėti 1 rublis. Tokiu būdu

valdžia ūkininkui moka už tuos pačius 50 kilogramų 4 rub. 80 kap., o iš jo emė — 50 rublių. Tai vadinasi — sovietai darbo žmogaus neeksploatuoja.

O nepriklausomoje Lietuvoje ūkininkas už tą patį puscentnerį grūdų gaudavo 9—10 litų ir už gatavos, iškeptos duonos 50 kg moka taip pat 9—10 litų. Malūno malimas, pagaminimo darbas buvo apmokamas iš priekepo. Nepriklausomoje Lietuvoje vieno centnerio grūdų sumalimas kainavo 50 centų, t. y. 5 proc. malimo vertės, o rusai emė grūdais 10 proc., taigi — dvigubai. So vietuose tai yra vadinama ne-eksploatacija...

— Ūkininkams už prievartą — privalomai statomą pieoną okupantai, man esant Sovietinėje Lietuvos okupacijoje,

je, moka 20 kapeikų už litrą, o ūkininkams ir darbininkams nugriebta jau pieną par duodavo litrą po 1 rublį. Tai, eksploatacijos nėra...

— Visi žmonės be to turėjo mokėti pagalvinius mokesčius — po 200 rublių už kiekvieną šeimos galvą per metus. Ir aš mokėjau tą mokestį. Na ir kai už privalomai atiduodamus javus sovietinė valdžia ūkininkui moka 4 rublius 80 kapeikų už 50 kilogramų, tai kiek gi reikia ūkininkui parduoti javų, kad galėtų apsimokėti už 4 — 5 asmenų šeimą mokesčius? 200 rub. X 4 lygu 800 rublių, o jei 5 asmenų šeima, tai 200 rub. X 5 lygu 1.000 rublių. 800—1000 rub.: iš 4 rub. 80 kap. gausime 177 arba 222 centnerius. Ar gi aš, turėdamas 5 galvų šeimą ir 4 hektarus žemės, galėjau tiek grūdų parduoti?

KĄ SOVIETUOSE REIKIA ŽODIS SPEKULIANTAS?

— Maža to, — tęsia žiežmarietis. — Be pagalvės mokesčių, be privalomo javų atidavimo valdžiai už beveik dyką, reikėjo atiduoti dar pieną, kiau

šinius mėsą. Ir čia tiesiog kas yra sovietinis „spekuliantas“?

— Spekuliantas, tas, kuris kuriozų prieinama. Štai, sakysim, ūkininkas privalo so vietų valdžiai atiduoti davinį mėsos. Sakysim ūkininkas turi atiduoti 15 kilogramų (30 svarų) jautienos. Iš karvės tokio gabalo neatpjauši, kad ji gyva liktų. Nusipirkti tiek mėsos niekur negalima, nes krautuvėse mėsa tikrai pagal korteles ir tai tikrai partijos nariams parduodama. Išties kitos nėra, kaip tik tai vesti valdžiai visą karvę. Ir kas, gi atsitinka? Ūkininkas nuvedė jau tūk. Bet ūkininkui už perteklių mėsos davė tris maišus druskos. Ūkininkas mano, kad tiek druskos jis nesuvalgys ir per penkis metus, — todėl jis tą druską turguje pradėjo parduoti žmonėms, kurie jos neturi. Pardavinėjo pigesne kaina negu druska pardavinėjama kooperatyve. Na, prisistatė policija, atėmė iš ūkininko valdžios jam primestą druską, ir ji pasodino kalėjiman. Sakė: „Tu spekuliantas, nes tu turguje pardavinėjai druską...“ Taigi, sveiko proto žmonės nie kaip nesupranta, kas yra tas sovietinis „ne-eksploatuoja“ ir

KATEGORIJOS.

— Tai ne visa, — sako žiežmarietis. — Sovietuose sakoma nesą luomu, bet yra už tai kategorijos. Okupavus Lietuvą, visi žmonės komunistų buvo suskirstyti į kategorijas, pagal darbo rūšį. Kas dirbo lengvesnį darbą, turėjo teisę nusipirkti ir suvalgyti 400 gramų duonos (mažiau, kaip kanadiškas svaras); kas sunkiau dirbo — 600 gramų ir kas sunkiai — 900 gramų apie 2 svarus). Prasti darbininkai fabrikuose ir žemės ūkiuose, mėsukuose, keliuose, — tai lengvosios kategorijos. O sunkios kategorijos — istrebteliai, kurie nešioja šautuvą. „Sunkieji“ turėjo teisę ir mėsos nusipirkti...

— Mokesčiai taip pat suskirstyti pagal kategorijas. Kaip, kario menės kareivis gaus 5.000 rublių, taip ir civilinėje srityje. Tai sovietiskai vadinasi lygybė ir kasty nebuvinimas. Kaip kareivis prieš generolą neturi teisės ištarti

nieko, taip ir civilis prieš valdininką, ypač — enkavedistą — nieko neturi teisės pasakyti. Tai vadinasi lygybė ir draugystė. Žodžiu, diktatorinis principas praveistas nuo viršaus ligi apačios.

„IDEALI SANTVARKA“.

Kiekvienai dešimčiai žmonių — darbininkų turi savo brigadyrį, kuris tuos žmones prižiūri. Jo pareiga prižiūrėti, kaip tie 10 žmonių dirba, ką kalba, kaip galvoja ir kaip elgiasi. Brigadyrius — tai tu 10-ties „angelas sargas“, kuris už juos atsako savo galva prieš vyresnius, o jo įsakymas 10-čiai yra būtinai vykdomas. Visa tai daroma Stalino, partijos ir plano vardu. Kas išdrįsta ne tikrai pasipriešinti, bet kitaip pagalvoti, jau atsiduria ten, „kur ir pipirai neauga“. Pareina nuo „nusi-kaltimo“ dydžio: jei lengvas nusižengimas — priverčiama jo darbo stovykloje, jei sunkesnis — ir galvai „sudie“. Todėl žmonės, kaip pelės po šiuota, tyli, arba giria Staliną, komunistus ir sovietinę santvarką išsijuose.

(Daugiau bus).

Kas bus už 100-to metų?

Mes stebimės tuo, kas atsieka praėjusiame šimtmetyje. Mažai kas iš pasilikusių senesnės kartos gali šiandien su malonumu prisiminti apie savo malonias vaikystės dienas. Taipogi yra maža tokių, kurie gali atsiminti, kada žvakės šviesa buvo vienintelė, kurią galima buvo turėti. Laikė pasakutinis šimtmečio buvo išrasti ar atrasti visi patogumai, kuriuos tik mes šiandien žinome. Jaučią traukiamas vežimas yra dar gyvoje atmintyje, bet jis jau praėjęs. Ūkininkas dar gali prisiminti kada gelda buvo naudojama javams valyti ir lai kyti, bet dabar tai yra tikrai keistenybė, kuri kabo kampe kluono. Spragilas buvo visiems žinomas ūkio įrankis javams kulti, bet šiandien jis yra tikrai miglotas prisiminimas. Ūkininko žmona, sėdėdavo prie ratelio ir verpdavo ištisomis valandomis siūlus, iš kurių buvo gaminama drabužiai. Protoriais ji pindavo iš šiaudų ryšius, iš kurių darydavo karvėms pavėsi — pastogę. Dabar šitie praeitos kartos įrankiai tikrai tolimuose užkampiuose gali būti randami.

Šiandien mes kalbamės per žemynus ir vandenynus. Mes keliaujame žaibo greitumu lėktuvu, traukiniu arba automobiliu. Žmogus pažabojo gamtą, nugalėjo gamtos įstatymus, padarė laivus, kurie plaukia po vandeniu, išrado mašinas, kurios perduoda žmogaus balsą, ir muziką, kuri eina per žemę ir jūras. Taipogi išrasta daugelis kitų dalykų dėka žmogaus geniališko. Dauguma išradimų padaryta laike patalutinių dešimtmečių.

Ką duos žmogui sekantis šimtmetis? Ar galėtų šiandien žmogus bent šiek tiek įsivaiz-

duoti tuos gamtos stebuklus, kurie gal bus atidengti? Gal būtų, už kelių metų oras bus grūdamas mašinomis, kaip matoma, kad netolimoje ateityje bus galima telefonu kalbėti per jūras ir vėidrodyje matyti asmenį su kuriuo kalbama. Galbūt sekančiam šimtmetyje ligos bus visai išnaikintos, o kiekviena bakterija bus atrasta ir sunaikinta. Potvyniai ir atoslūgiai, vandenyno bangos ar atomo energija, gal būtų duos jėgą (energiją) pramonei, kada anglių kasyklos bus pasibaigę — išnaudotos. Galbūt, vasaros karštis bus „padėtas į atsargą“, kad žiemės metu apsisaugotum nuo šalčių... Gali būti, kad nebus ribos žmogaus išradimui, nes žmogaus protas yra keistas ir stebuklingai sutvertas. Žmogaus smegenyse dar tūno naujos ir stebuklingos idėjos, kurios galų gale pasireikš naujuose išradimuose, kurie tar-naus žmonijai.

Gal būtų, laike sekančio šimtmečio bus išrasti būdai, kurie įgyvendins visuotinį broliškumą, ir, gal būtų, bus išspręstos problemos, skiriančios tautas, o taipogi pašalins neapykantą ir baime. Gal būtų, ateinančiam šimtmetyje bus išrasti būdai, kaip palaikyti gyvybę, sveikatą ir jėgą tokiame laipsnyje, kokio mes dabar negalime nė įsivaizduoti. Sprendžiant iš daugybės išradimų praėjusiame šimtmetyje, net nerimta fantazija gali virsti tikronybe už šimto metų.

Gamtą turi dar daug paslapčių, bet žmogus atidengia jas palaipsniui ir užtikrintai. Lai ke šimtmečio tai visa gali būti atidengta, kaip knyga, kurią visi gali skaityti ir joje matyti dalykus, kurie žmonijai žinotini. Sk.

Lietuviai visur

* **PLB Vokietijos** Krašto Valdyba įsteigė knygų leidyklą ir ateityje numatėsi kiekvieną mėnesį išleisti po vieną knygą. Leidyklos leidinių redakcija, tarsi su autoriais ir technine leidinių priežiūra yra pavesta „Tremties“ red. S. Miglinui. Autoriai ir vertėjai, turį spaudai paruoštų veikalų kreipiasi adresu: (Simas Miglinas, (12b) Memmingen, Postfach 2, Germany).

* **Lietuviai dailininkas** Bulaka, gyvenęs Vilniuje, paliko užrašytą butą. Grįžęs rado savo bute apsigyvenusį nepa-

žįstamą pilietį. Dailininkas kreipėsi į atatininkas įstaigas aiškinti savo gyventojų reikalą. Greit paaiškėjo, jog tai esąs iš Urdmenijos autonominės srities Lietuvon atsiųstas darbuotojas, kurį namo sarg-gaus įleido pro langą ir tokiu būdu įkurdino. Taip viename bute skirtingais keliais įsikūrė du gyventojai ir dabar net jie patys nežino, kuris galėtų būti šeimininkas.

* **Venecueloje** gyventojų surašymo metu lietuvių šeimoje surašinėtojai surado keturias tautybes. Kadangi šei-

mos tėvas yra gimęs Kinijoje, tai jis užrašytas kinu; jo žmona gimusi Lietuvoje, ji užrašyta lietuvaitė; vienas sūnus gimęs Vokietijoje, tad jis užrašytas vokiečiu, o dukterė, gimusi Venecueloje, užrašyta venecueliete...

* **Sov. Litva** skelbia, kad elektromechanikos fabrikas ELFA Vilniuje pasiuntė „Ural“ tipo elektros motorų į Maskvą, Leningradą, Novosibirską, Gernelį ir Odesą. O Kaišiadorių, Kuršėnų, ir Kazlū Rūdos miško pramonės kolchozai žymiai prašė jiems skirtas normas, dėl to buvę galima į Donbaso kasyklas pasiųsti 8 sąstatai miško medžia-gos virš plano. Eilė kitų įmonių, esančių Kaune ir kitose Lietuvos vietose, turi „didelę garbę“ gaminti sieninius blokus Maskvos universiteto statybai.

* **Clevelande, JAV**, veikia Tarptautinis Institutas, kuris šiuo metu statybinasi modernius naujus namus. Šiuose namuose numatyta įrengti 40 vitražinių langų, kuriuose bus pavaizduoti istoriniai bei buitiniai momentai iš įvairių tautų gyvenimo. Tačiau tokius langus turės įsirengti pačios tautybės. Lietuviams taip pat duodama įsirengti tokius langus. Nutarta padaryti vitražus, vaizduojantį Lietuvos Vargo Mokylą. Tam reikalui vietos lietuvių tarpe pradėtos rinkti auklos.

* **Adelaidės** lietuvių susirinkimo pranešimą padarė vald. pirm. J. Kalvaitis, pažymėjęs, kad valdyba per savo įkandencijos laiką nuo pr. m. rugsėjo 24 d. iki šio susirinkimo die-

nos įvykdė visą eilę darbų, iš kurių ypač pažymėtina, persina gimusi Lietuvoje, ji užrašyta lietuvaitė; vienas sūnus gimęs Vokietijoje, tad jis užrašytas vokiečiu, o dukterė, gimusi Venecueloje, užrašyta venecueliete...

* **Venezuelos lietuvių** šiais metais ruošia antrą sąskrydį. * **Lenkų** bravorą „White Eagle“, prie 39 gatvės ir Racin Ave. Chicagoje nupirko grupė neseniai itvykusių iš tremties lietuvių. Jų priešakyje yra I. Šadauskas, buvęs Mažeikių bravoro savininkas. Bravoro meistras yra pakvietas chemijos inžinierius ir alaus gamybos specialistas Jonas Vilutis. Už subankrutavusį „White Eagle“ bravorą užmokėta \$ 500.000. Vienas Chicago bankų suteikė pirkėjams paskolą, pasiremiant inventoriu. Bravoras darė \$ 365.000 metinės apyvartos, bet pereiniais metais turėjęs apie \$ 165.000 nuostolių.

* **SLA prezidentas** William F. Laukaitis vėl užims teisėjo vietą Baltimorėje. Maryland valstijos McKeldin šiomis dienomis paskyrė jį Chief Police Magistrate. Anksčiau prie gubernatoriaus Nice, p. Laukaitis buvo trafiko teisėju.

Iš visur ir apie viską

— **Viengungiai** mano, jog gyvena palaimintame ramume ir laimėje, bet Didž. Britanijos registratūra išleido raportą, apimantį 1946 — 1947 metų duomenis. Tas raportas aiškiai parodo, kad nevedę vyrai miršta daug jaunesni, negu vedę. Tarp 45 ir 49 metų amžiaus nevedę vyrai 80 proc. anksčiau persiskiria su gyvenimu, negu vedę.

Viengungių ir našlių vyrų, kurie turėjo epr 50 metų, pasireiškęs dažnas mirtingumas, palyginus su vedusiais vyrais, leidžia spręsti, kad vedybos padeda vyrams ilgiau gyventi — sako tas raportas.

— **Sąryšis su IRO** veiklos likvidavimu, Jungtinių Tautų sekretoriatas paskyrė išeivių reikalams Europoje aukštąjį komisarą dr. Van. Heuven Gedeodart, olandietį, atsižymėjusį

spaudos žmogų ir delegatą į Jungtines Tautas.

— **Amerikiečių teismas** Vokietijoje už šnipinėjimą sovietų naudai 4 metais kalėjimo nu-baudė čekę L. Rauscher. Ji buvo kalinama Regensburgo kalėjime ir paskutinėmis dienomis turėjo būti liudininke jos užverbuotų dviejų asmenų byloje. Prieš pat teismą čekė iš Regensburgo kalėjimo pabėgo, papirkusi prižiūrėtoją.

— **Į Vieną pabėgęs** sovietų maršalo Sapozhnikovo sūnus, pulk. Sapozhnikovas, ir kartu atsinešęs Sovietų generolinio štabo „slaptus planus Vakarų Europai ir pasauliui išlaisvinti“. Bėglys teigia, jog „išlaisvinimo planas numatomas įvykdyti 4 fazėmis:

1. Žygis ligi Atlanto turis būti įvykdytas 3 savaitių būvyje,

PAZINKIME KANA DOS GAMTĄ. TETERVINAS.

Dar iš Lietuvos prisimename triukšminguosius tetervinius, kurie pavasario metu iš-tisomis dienomis burbuliuoja, čiaūška: „Parduosiu kailinius, pirksiu pačią, parduosiu kailiniu priksiu pačią!..“

Tetervinas skaitomas vienu iš gudriausių ir didelės inteligencijos paukščių. Jis turi apie 1½ pėdos aukščio. Rusvos plunksnos maišosi su juodomis, baltomis plunksnomis, o kaklo šonus puošia puikios juodai spindinčios plunksnos. Plunksnos pridengia šnerves ir užpildo nosies duobutę. Apsaugai nuo šalčio kojos t. p. plunksnuotos.

Gali aukštai skraidyti, nes turi puikiai išsivysčiusius krūtinės mskulus. Galva užpakalyje stati; turi geras smegenis. Skrenda didelių greičiu ir savo įvairiu tupčiojimu klaidina medžiotoją. Kietai elastingi sparnai kelia kurtinantį ūžesį, ir jei tetervinas pakyla iš arti, medžiotojas turi veikti šaltai ir greitai.

Poravimosi laike patinėliai tampa labai piktai ir pešasi tarp savęs, kol vienas tampa nugalėtojas. Nugalėtojas po pergalės šoko patelių aktyvaizdoje draugijas su visomis jos harema sudarančiomis patelėmis. Bet vos tik patelė atsitupia ant gerai užmaskuoto lizdo, patinėlis palieka ją vieną.

Deda nuo 10 iki 15 rudai taškuotų kiaušinių ir iš jų išrieda rudi paukštukai. Mažiukai palieka lizdą beveik tuojuo po išsiritimo iš kiaušinių. Kuomet šeima atsiduria pavojuje, moti

THE RUFFED GROUSE

na duoda spiegiantį signalą, ir mažiukai tuojau slepiasi. Tuomet patelė savo gudravimais vilioja medžiotoją priešingon pusėn. Kuomet jaunikliai globos nebereikalauja, sugrįžta ir patinėlis į paukščių tarpą.

Tetervinas vasarą maitinasi daugiausia vabalėliais ir uogomis, rudenį — žolių sėklomis, žiemą, kada sniegas apdengia žemės paviršių, — medžių žirginiais, lapais ir pumpurėliais.

Tetervinai prisilaiko daugiausia miškinguose rajonuose. Jų sutinkama nuo Kanados ir Aliaskos iki Californijos, Colorado, Tennessee ir Šiaur. Guinejos.

Tetervinai mėgstami dėl jų skanios mėsos ir yra sparčiai naikinami.

Žiemavoja vietoje, neskrunda į šiltus kraštus.

2. Ispanijoje numatoma, žygiui prasidėjus, išmesti 30.000 parašiutininkų.

3. tuo pačiu metu motorizuoti sovietų daliniai per Persiją turės pasiekti Sueso kanalą, tuo būdu nuo Vakarų atkirs dami Naftos šaltinius ir Turkiją padarydami bejėgia.

4. Tolimuose Rytuose kautynėms paruoštų 70 savių di vizijų, susijungusios su 100 di vizijų kiniečių, vakariečių turės išmesti iš Azijos žemyno ir užimti Japoniją.

Tik sovietų pajėgoms pasiekus Stalino numatytus tikslus, gali būti Amerikai, likusiai vienai, pasiūlyta taika, pasaulį pasidalinant įtakos zonomis.

— **Philadelphijos** policija pagyrė jauną vyrą, kad jis padėjo pagauti du piktadarius, kurie išplėšė iš fabriko pasieninio nešamas darbininkams algas. Greit po to policininkai suėmė tą vyrą už 90 centų išplėšimą iš žmogaus gatyvėje...

— **Indianos miestelio** pilietis laikraštyje kaltino policiją, kad nesuvaldo piktadarių. Netrukus po laiško išsivysdinimo tas pilietis buvo areštuotas kaip seifų sprogintojas, plėšiant iš jų pinigų...

— **Petersburgo** vienas žmogus nupirko 2.180 akmeninių paminklų nuo apleistų kapinių ir pasistatė iš jų namus.

— **Patentai:** JAV patentų įstaigoje iš viso užregistruota 2.500.000 išradimų. Arklinis plūgas buvo užpatentuotas 1797 m., fosforiniai degtukai — 1836 m., pneumatine padanga — 1845 m., siuvimo mašina — 1846 m., kino aparatas — 1861 m., telefonas — 1876 m., pripildomas rašalu kotelis — 1884 m., lėktuvas — 1903 m. ir radio priimtuvas — 1913 m.

— **Chicagoje** vienas vyras pasidarė knygoms spintą iš 1493 medinių špiliukų, kurios buvo išmetamos iš drabužių siuvyklų.

ŽMOGAUS KŪRIMAS

VYTAUTAS DUBRA.

Baigėsi penktoji pasaulio kūrmo diena. Pavargęs Viešpats Dievas atsisėdo pasidžiaugti savo kūrinium.

Dangaus platybėje lakstė milonai žvaigždžių, švietė saulė ir mėnuo, bet Viešpaties žvilgsnis krypo į menkutę žemę, kuri visa buvo tikras jo darbo stebuklas. Čia buvo paklotos žaliuojančios lygumos, vandens gyslos išraižytos, čia vingiuvo kalnų viršūnės, žvilgančio sniego saujomis apibertos. Ir milionai augalų, malonai gyvybių vandenys ir žemėje, buitininko lazdele iš tamsybės ir nieko, buvo pažadinti gyventi. Mažoji žemė buvo Viešpaties Dievo meilės vaisius, kuriu jis išaugėsi. Dangaus platybėje buvo šalta ir nyku, o visatoje nebuvo nieko, su kuo Viešpats būtų galėjęs savo džiaugsmu pasidalinti.

Bet štai pasisuko Piktoji Dvasia ir tarė:

— Viešpatie, kodėl Tavo žemėje nėra jokio padaro, kuris suprastų Tavo darbus ir Tavo valią, kuris mokėtų džiaugtis Tavo stebuklinguoju pasauliu?

Pasiklausė Viešpats Dievas, susimąstė, o šeštą dieną ėmėsi darbo. Iš molio, iš prasčiausio, kūrė Viešpats

žmogų pagal savo paveikslą, kūrė žemės valdovą, tobuliausią pasaulio padarą.

Kada baigtas buvo žmogaus pavidalas ir įpūsta jam gyvybė, jis kėlėsi ir vaikščiojo po rojaus sodą. Įvairiausiais balsais čiulbėjo dangaus paukščiai, aplinkui mirgėjo gėlės, skleidamos nuostabių kvapų. Rodos viskas buvo skirta laimei ir džiaugsmui, tačiau veltui Viešpats Dievas stebėjo žmogų, norėdamas išskaityti džiaugsmą jo veide ir jo akys. Žmogus slankiojo abejingas, tartum nemtydamas, kokios pasaulio grožybės jį buvo apsupusios. Jis judėjo, kaip visi gyvi padarai, bet jo žvilgsnyje nebuvo dieviškosios gyvybės.

„Žmogau“, galvojo Viešpats Dievas, „kodėl tavo ausys negirdi, ką gieda Rojaus paukščiai; kodėl tavo akys nemato, kokias paslaptis atveria danguje mirgančios žvaigždės? Aš paskyriau tau visą žemę, bet tu vo širdyje nėra jokio džiaugsmo“.

Lyg supratusi Viešpaties abejones, pasisuko Piktoji Dvasia ir tarė:

— Viešpatie, žmogus yra vienišas, o vienvietė yra džiaugsmo kapas. Juk ir Tavo džiaugsmas po truputį gę-

ta, kada Tu neturi su kuo pasidalinti.

Susimąstė Viešpats Dievas ir pagalvojęs tarė:

„Užmik, žmogau, saldžiu miegu, o kada pabusi — tu turėsi draugę, su kuria tu savo džiaugsmais dalinsies, kad jie būtų dvigubai didesni“.

Ir užmigo žmogus. Viešpats išėmė jo šonkaulį ir pradėjo kurti moterį. Jis pagavo Rojaus vėjelio pūstelėjimą ir jo švelnumą paskyrė būsimajai žmogui draugei. Jis parnešė kalnų sniego baltumo jos žvilgančioms dantims, o į žvilgsnį įdėjo dangaus aukštybių ir jūros gelmių mėlyną atspindį. Rojaus žiedų kvapas tirpo svajingose jos garbanose, o starnos grakštumas buvo jos eisenoje.

Ir džiaugėsi Viešpats Dievas, koks tobulas buvo jo pasakutinis kūrinys, ir džiaugėsi sakdamas:

— Štai tavo draugė, žemės valdovė!

Tada pabudo žmogus, apžvelgė naująją būtybę, bet jo žvilgsnyje nebuvo nei nuostabos nei džiaugsmo. Viešpats buvo jam davęs kalbos dovaną, tačiau jis nieko nepratarė, nes joks jausmas neatsiliepė jo krūtinėje.

Ir vaikščiojo pirmoji pora po Rojaus sodą. Visos pasaulio grožybės buvo atskleistos jį džiaugsmui, jie girdėjo ir matė, tikrai niekas nesukrutė jo jį sielose, niekas jį širdyse neatsiliepė nežemiškam grožiui.

Ir vėl susirūpino Viešpats Dievas, tartum jo kūriniai ne toboli būtų, tartum jiems trūktų kokios paslaptingos gyvybės kibirkšties.

Vėl pasisuko Piktoji Dvasia ir tarė:

— Viešpatie! Tu tiek davei žmogui, duok jam ir savo dieviškų darbų supratimą. Argi jis gali džiaugtis, kada jis nežino, kas yra gera ir kas yra bloga, kada jis nejaučia, kas yra gražu, o kas ne?

Naujas rūpestis pasirodė Viešpaties Dievo veide. Savo tobuliausiam kūriniumi jis nesigailėjo nieko ir norėjo, kad jis gyventų savo džiaugsmui ir Dievo garbei.

Ir pasodino Jį gražiausiam Rojaus kampelyje Gero ir Pikto pažinimo medį, kurio vaisių valgydamas žmogus turėjo pasiekti tikrąjį visų pasaulio vertybių pažinimą.

Vėl žvelgė Viešpats Dievas iš aukštybių į numylėtą Rojaus sodą, kur vaikščiojo pirmieji žmonės, sukurti pagal jo paties paveikslą. Jie slinko tarp nuostabių gėlių ir žalumynų ir štai sustojo po Gero ir Pikto pažinimo medžiu. Jo vaisiai atrodė sultingi ir kabėjo tartum taurės ištroškusiui žmogui kaitroje atsigavinti.

Ir ištisė moteris sustingusią ranką, nuskynė viliojantį vaisių, ragavo ir davė savo vyrui.

Tada atsitiko kažkas nepaprasto: jų žvilgsniai susitiko, jų akys kalbėjo be žodžių, ir

naujos gyvybės ugnys jose užsidegė. Vyras suprato moters grožį, pamatė jūrų gelmes ir dangaus aukštybes, kurias Viešpats Dievas buvo įpynęs į moters žvilgsnį. Ant jos lūpų nušleido pirmoji šypsena, ir dvi širdys pajuto stebuklingą jos šilumą. Su meile vyras palietė jos garbanas, o krūtinėje augo ligesys ir noras viską pažinti ir viską turėti.

Ir neišlaikė moteris ugninio vyro žvilgsnio, ir nuleido akių vokus, tartum žiedas kaitroje nuvydamas. Tada paėmė vyras ją ant rankų ir nusinešė į Rojaus medžių prie-globstį.

Baisiai užsirūstino Viešpats Dievas. Trenkė perkūnas ir sudrebėjo žemė. Tą valandą gimė žmoguje baimės jausmas. Neramiai žvelgė jis į dangų, tartum atsakymo laukdamas. Tada pasigirdo rūstus Viešpaties Dievo balsas:

— Kur tu esi, nuodėmingasis žmogau? Pasirodyk savo Viešpačiui Dievui.

Ir atsiliepė žmogus:

— Mes čia, tarp Rojaus medžių. Bet mes nuogi ir mums gėda.

Dar daugiau aptemo Viešpaties Dievo veidas, sviedė jis jiems žvėrių kailius nuodėmingiems kūnas pridengti ir išvarė iš rojaus, prakeikdamas juos ir visą būsimą žmonių giminių.

— Nuo šios dienos, kada tu pažinai puolimą į nuodėmę, tu gėsi savo sapnuose.

neturėsi niekados ramybės: gėris ir blogis amžinai kovos tavyje, — tarė Viešpats Dievas atstumtąjam žmogui ir vėl pasitraukė į dangaus aukštybes, o žemės veidą nusuko nuo saulės šviesos.

Slėpinčiai sužibo danguje žvaigždės, žmonių širdyse sukruto nerimas ir ilgesys nepasiekiamų aukštybių ir neapsakomo grožio, kurio kvapą jie buvo išsinešę iš Rojaus sodo.

Kada jie sumigo, užsikloję žvėrių kailiais, pirmosios mintys ir pirmieji jausmai buvo tokie gyvi jų sielose, kad jie tebegyveno tik kitą gyvenimą ir kitame pasaulyje — sapnų pasaulyje.

Baigiantis nakčiai, Viešpats vėl atsuko į saulę žemės veidą ir smalsiai pažiūrėjo, ką veikė jo atstumtieji žmonės.

Padėjusi galvą ant vyro peties, moteris tebemiegojo, ir kada jos veidą palietė pirmieji saulės spinduliai, ji taip nuostabiai nusišypsojo, kad net Viešpaties veide išsilygino raukšlės ir tartum kokia šiluma perėjo jam per širdį. Kažkur pražydė gėlė, pūstelėjo lengvas vėjelis ir nuostabiai čiulbėjo dangaus paukščiai.

Nuolankiau pažvelgė Viešpats Dievas į nusidėjusius žmones, atsiduso ir pratarė:

— Per nuodėmę tu praradai Rojų ir tau nebėra kelio atgal, bet nuo šios dienos, nelaimingasis žmogau, Rojų tu regėsi savo sapnuose.

Knyga apie Jogailienę

KURI RUOŠIAMA Į ŠVENTĄSIAS.

Tarp tikėjimo ir politikos lenkuose nuo seno yra tampa ryšys. Šis reiškinys ypač aiškiai matyti dabar, kai jie stengiasi kanonizuoti karalienę Jadvygą. Ji galima pastebėti ir tuo klausimu išleisto prancūzų kalba knygoj Jadvyga d'Anjou, Lenkijos karalienė.

Knyga nedidelė, bet gražiai išleista, su daugybe iliustracijų. Joje idėti krovus arkivyskupo, Paryžiaus rakinys-kupijos vikaro, lenko istoriko Halecki'o ir Prancūzų Krikščionių Darbdavių Centro pirmininko pritariamieji laiskai autorei. Knygelė išleista bažnytinės vyriausybės sutikimu.

Atrodo, kad tokiems aukšties Bažnyčios ir istorijos mokslo atstovams pareiškus pritarimą, dėl mokslinių, istorinių ir tikybinių dalykų tikrumo, abejonių neturėtų kilti. Bet ar taip yra? Knygelei pažinti užteks pacituoti jos būdingesnes ištraukas.

To laiko, kai į Lenkiją atvyko karalienė Jadvyga, tautų santykiams nušviesti, autorei padeda lenkiškas mokslas: „Gar susis lenkų istorikas Buckner- is, ištyręs santykius tarp senosios prūsų kalbos ir lenkiškosios, padarė išvadą, kad visi išsireikšimai, liečia žemdirbystę, tikybines apeigas, atitrauktas sąvokas, buvo senųjų prūsų paskolinti iš lenkų“ (12 p.).

Pacitavus tą veiklą, autorė užbaigia: „Šios kelios eilutės parodo skirtumus tarp lenkų ir vokiečių kolonizavimo metodų“ (12 p.). Prūsams sukurkščioninti buvo pakviestas ir Ordenas: „Tautonų Riterių ordenas buvo pakviestas į Lenkiją 1226 m. Baltijos pakraščio tautoms, dar pagonims, atvesti į krikščionybę“ (12 p.).

Čia pat piešiama, kokia buvo to laiko Lietuva: „Tikroji Lietuva apėmė Nemuno upyną, vidurinį ir žemąjį, nuo kurį ji tęsėsi Dauguvos link, siekė Baltiją ir, į pietus vos Neris, Nemuno intako vidurinę dalį ir XI šimtme. lietuviai tapo nor mandų puoliko auka; vėliau jie buvo įvairių gudų kunigaikščių valdžios pajungti“ (13 p.). Pagaliau lietuviai, ne galėdami atsiginti vokiečių, nu tarė jungtis su lenkais. „Tam pritarė Lietuvoj gyvenę lenkai, kurie, pagal Būgą, Vilniuje įsitaisė ne 1920 m., bet 1000 metų anksčiau: „Idomu čia paminti lietuvių filologo Būgos nuomonę, kurs, remdamasis vietovių ir upių vardais, tvirtina, kad lenkai siekė pačias Narevo ir Bugo versmes ir kad jie apsigyveno Vilniaus apylinkėse VIII ir IX šimtmečiuose“ (14 p.).

Pati Jadvyga parodoma kaip įdomi asmenybė. Vengrijos karaliaus Liudviko duklė, ji, keturių metų būdama, buvo atvedinta su austrų princu Vilhelmu: „Tai buvo ne sužadėtuvis, bet tikros sutuoktuvės, nebereikalaujančios vėliau jokių religinių apeigų, bet, kad

jos įgytų nesugriaujamą galimą, reikėjo laukti subrendimo (12 metų mergaitėms ir 14 metų berniukams) ir gyventi kartu“ (17 p.). Jai sulaukus 11 metų, ji buvo atsiųsta į Lenkiją. Ją atsekė ir Vilhelmas. Vyro lenkai neprileido prie karalienės. Jaunoji karalienė buvusi temperamentinga, ji bėga pas Vilhelmą: „Ji palieka savo kambarius, kelių ištikimų tarnaičių lydima, nusileidžia suktais laiptais, kurie praeina pro langeli, rodomą dar šiandien Vavelio pilyje. Ji ji randa uždarytą ir sargybinius pastatytus prieš duris. „Atidarykit!“ — įsako karalienė. „Uždrausta!“ atsako sargybinis. „Kas uždraudė?“ — „Ponai!...“ — „Bet aš esu karalienė! Duokit man savo kirvį!“ „Ji nutveria kirvį ir kerta kelius smūgius durų svyriams sudaužyti“ (23 p.). Bet valstybės išdininkas ją maldauja su ašaromis: „Aš, senas jūsų tėvo tarnas, maldauju; gįžkite į pilį! Kristus prašo jūsų aukos. Lietuva ir Lenkija tai prašo su ašaromis: sugrįžkite į pilį“ (24 p.).

Religinė politika stengiasi perkabėti karalienę: „Po patetiškos scenos, kurią mes ką tik parodėme, aukštosios Bažnyčios asmenybės stengėsi įtikinti karalienę, kad jos vaikystės vestuvės visiškai neturi sakramento galios. Iš antros pusės, negalima buvo atsakyti sukurkščioninti milijonus lietuvių, kurių žemė buvo naikinama ir plėšiama Tautonų Orde no, kuri tiesiog sruvo jų kraują ir vadinamosios apaštališkosios misijos vardan“ (16 p.). Bet karalienė abejojo ir meldėsi. Vieną naktį bažnyčioje ji buvo išklausyta: „Stai ga kunigai išgirdo balsą, kurs visai nebuvo Jadvygos, ištariant aiškiai šiuos žodžius: „Gelbėkite Lietuvą!“ — ir karalienės atsakymą: „Tebūna jūsų valia!“ — Kunigas Wysz, jadvygos draugas ir nuodėmklausys, puolė prie jos ir ją pamatė dangiškosios šviesos apsupta. Ji atsikėlė ir jam tarė: Bus padaryta pagal jūsų patarimą, tėve, Dievas nori, Dievas įsako, aš paklausysiu“. Ar Dievas kalbėjo lenkiškai, autorė nepamato.

Vedybos turėjo įvykti. Jogaila „atbėgo“ (28 p.) į Liubliną. Karalienė „laukė atvyksiant savo būsimąjį vyrą su juo didesniu nerimu, kad jai buvo kalbėta apie Jogailą, kaip apie šlykščią baisenybę ir pasakišką storžieviską“ (28 p.). Bet jaunikis pasirodė galantiškas: „Legenda sako, kad kunigaikštis ilgai stovėjo tylus prieš tą šviesų moters paveikslą ir kad, stipraus susijaudinimo apimtas, jis priklaupe ir pabučiavo karalienės žebenkstinio apsiausto kraštą“ (29 p.). Tokie pat buvo ir kiti lietuviai: Skirgaila „tas senas karys“, užsigrūdinęs kovose ir nepasiduodąs jausmams, krito ant kelių ir įstiedamas ranką, sušuko: „Pagarba jums!“ Tas pats pasveikinimas buvo pasakytas

Birutė Pūkelevičiūtė

KAPINAITĖSE

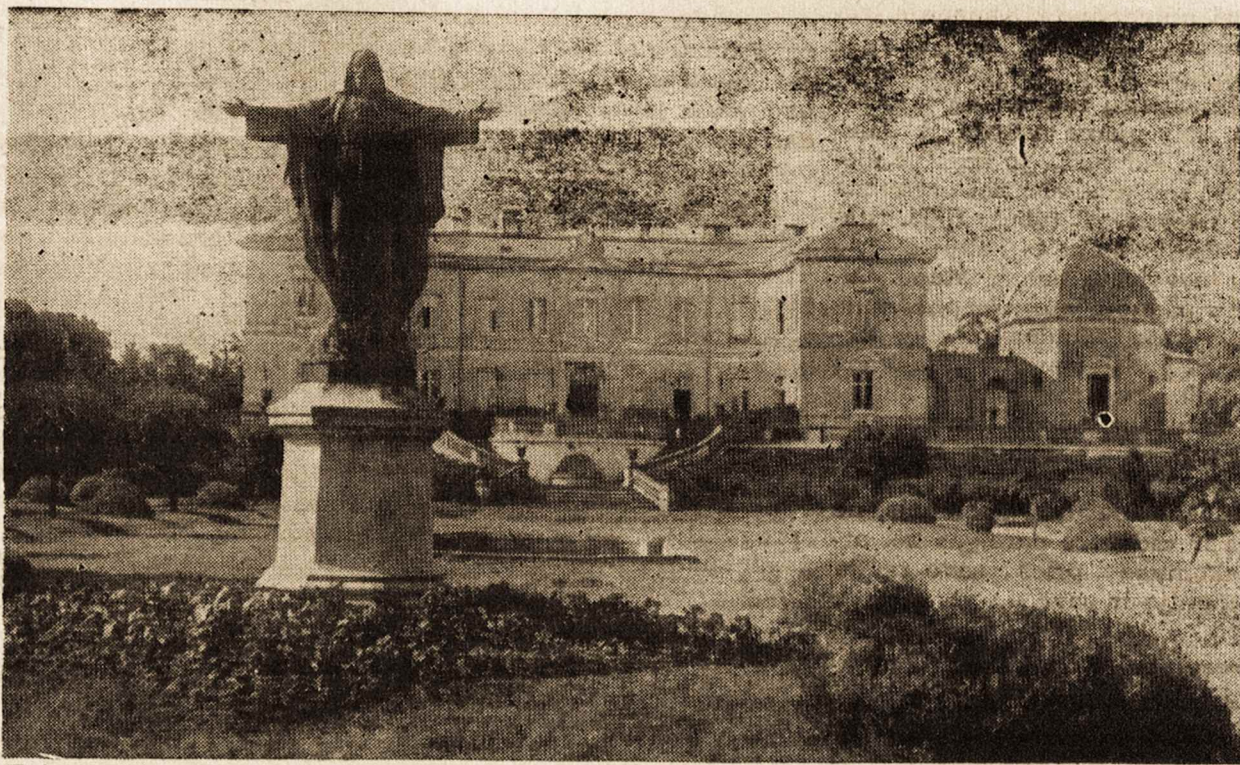
Pavargusią, mažą, kuprotą koplyčią Erškėtrožių šakos apraizgo žiedais. Aš daug pasakiau Tau visai iš netyčių, Bet gal ir daugiau — ir daugiau pasakyčiau — Kaip tau, kaip tada — kaip kadais, kaip kadais...

Ir žudosi žvaigždės, pašėlę iš meilės. Ir krinta į žemę — nuskęsta žolėj. Sudūžta jų auksas — ir aukso to gaila... O beprotės žvaigždės! Juokingos ir kvailos — Negalima šitaip be saiko mylėt.

Tik laikrodžiai valandas skaito iš lėto — Nakties tos negalima gurkšniais išgert. Nesąmonės ima net paukščiai čiulbėti. Visai į mane tu gali nežiūrėti — Atleisau aš viską — ir viską iš kart.

Tave atviliojau į kapines tyčia. Kad būtų ir vėl kaip kadais — kaip kadais. Aš gal ir daugiau, ir daugiau pasakyčiau... Pavargusią mažą, kuprotą koplyčią Erškėtrožių šakos apraizgo žiedais.

Aš gal ir daugiau, ir daugiau pasakyčiau... Savotiškai linksma mylėt tarp grabų. Bet tiems, kurie guli ir ilsisi šičia, Tarp rankų suspaudę geltoną grabnyčią, Juokingi atrodom tikrai mes abu.

Tai yra Lietuvos pajūrio kurorto — Palangos — kampelis, se vasaros saulute, pakvėpuoti pušyno ir jūros oru, prisiminti istorinius padavimus apie Kęstučio susitikimą su Birute ir vakare, ošiant Baltijos bangoms, padainuoti: „Jū neišsekusio Lietuvos valstiečio gausiai gaminamu maistu, gaivindami Rusijos gilumoje, kol chozuose ir nuplyšusiuose miestuose išbadėjusius grobus. Dabar, kaip rašo tarybinė spauda, Palangą vasarą užplūs

kitų lietuvių kunigaikščių, bajorų, riterių, kurie nusilenkė prieš karalių dukterį“ (29—30 p.).

Senovės lietuvių tikyba taip sukarikatūrinama: „Tauta garbino žaibo dievą „Perkun“, jo šventyklose degė amžinoji ugnis „Znicz“, kurių prižiūrėtojai „Krivis“ (kunigai) ir „Wajdelots“ (giesmininkai) klausė vyriausio kunigo, vadinamo „Krivė — Krivejtė“. Lietuviai garbino gyvates ir driežus, auginamus šventyklų se“ (31 p.). Perkūną autorė taip vaizduojasi: „Puiki Perkūno šventykla buvo pastatyta viename miškelyje. Virš dvy-

likos į ją vedančių akmeninių laiptų stovėjo didžiulis aukuras, kur degė „Znic“. Šventyklų stūksojo milžiniška Perkūno stovyla. Ji buvo iš medžio, su sidabro galva ir auksaus ausimis. Veidas buvo apsuptys juodais grabinuotais plaukais; ilga barzda krito ant krūtinės. Dešinė ranka laikė žaibą“ (32 p.).

Jadvyga buvusi įdomi ir kaip karalienė. Po vedybų pa skrido gandai apie jos nepadorų gyvenimą. Juos platinę krysiukai. Karalienė, esą, slap- tapai vaizduojasi: „Puiki Perkūno šventykla buvo pastatyta viename miškelyje. Virš dvy-

šauksmas tyruose?

„Naujienų“ 119 Nr. Lietuvių Rašytojų Valdyba kreipiasi į lietuvių, kad jie efektingai ir skubiai paremtų literatūros Fondą. Tokio fondo paskirtis: gelbėti visos eilės mūsų rašytojų gyvybę. Tame atsišaukime sakoma: „Tokių rašytojų, kuriems reikalinga ne atidedama pagalba, turime keletą... Rašytojų Dr-ją, neturėdama kitų kelių bei priemonių, kreipiasi viešai į lietuviškas širdis, prašydama pagal išgales atsiųsti paramos. Ir čia pat Rašytojų Dr-ją nurodo konkrečiai rašytoją J. Kru miną, šiu ometu besigydančią vienoje Vokietijos santorijoje, kuriam tokia auka yra skubiai ir būtinai reikalinga.

Viena yra kalbėti apie kultūros išlaikymą, kita — jos išlaikymui tikrai ką nors padaryti. Argi tasai kreipimasis liktų šauksmu tyruose?

Du sūviai į langus

Tuo pačiu metu, kai Rašytojų Dr-jos Valdyba stengiasi nebekalbėti, bet veikti, prisiekę polemikai (matyt, pritrūkę temų) vėl šokasi atstovauti literatūrai. Štai „Naujienų“ 118 Nr. slapivardininkas Vis. labai ilgais ir slidžiais išvedžiojimais teisina slapyvardžių naudojimą. Girdi: „Štai toki mūsų slapukai, slapyvardžiai rašė, kaip Jakštas, Bitė, Mai- ronis, Ks. Vangelis, Aisbė, Turčinškis, Lazdynų Pelėda, Vaidzantas, Dobilas, Vaidelutė, Žemaitė, Br. Vargšas ir daugelis kitų, iš kurių raštų...

Bet Rašytojų suvažiavimas, mes geriau šnekėt išmokome“, de ja, nepasisakė iš principo prieš slapyvardžių naudojimą, bet prieš atskirų asmenų niekinimą ir šmeižimą, prisidengus slapyvardėmis.

Yra gi skirtumas tarp Mai- ronio, Bitės, Vaidzanto kūrybos ir kokio nors diletantiškos saknių raizgynės ir šmeižtų, pasirašytų, sakysim, tulo Pilypo Skilandžio.

„Naujienų“ 120 Nr. p. J. J. nuobodžiai kartoja p. Vis. pra dėtą dainelę. Jis taip pat pasipiktinęs, kad rašytojai prašo redaktorių atyčiau perkrauti slapyvardininkų straipsnius.

Idomu, kokią instituciją ats- tovauija p. J. J., kad jis tariasi galįs mokyti rašytojus?

Grazbylostės perlai.

„Tūlas kanadiečių lietuvių laikraštis ankstyvą šių metų pavasarį pliurptelėjo... („T. Ž.“ 19(72)).

Partinis objektyvumas.

„Montrealį lanko svečiai. Praeitą sekmadienį Montrely viešėjo Generalinis Lietuvos konsulas p. Vytautas Gylis, dalyvavęs ir iškilmingose Dievo Kūno pamaldose bei procesijoje“ („Tėv. Žib.“).

tąja užsitęsė dėl įvairių prie- žasčių. Pirmiausia, dėl bran- gumo. Jis turėjo tiek kainuo- ti, kaip karas: „Vladislavo Jo- gailos sūnus, karalius Kazimi- ras (1447 — 1492) darė Ro- moje žygių dėl karalienės Jad- vygos kanonizacijos, bet tuo metu kanonizacijos bylos išlai- doms surinkti pinigai buvo pa- naudoti 1883 m. kare su tur- kais tėvynei ginti“ (71 p.). Taip pat autorė pastebi po ati tinkama iliustracija, (64 p.) kad po 1918 m. visi lenkų pini- gai buvo išleisti su Jadvygos atvaizdu, bet, nežiūrint į tai, vi- sų tų pinigų vertė greit nus- smuko.

Dabar vėl pradėta Jadvygos kanonizacijos byla.

Ši knygelė gylas dominti sa- vo anekdotais priešmokyklinio amžiaus vaikams. Ar karalienė Jadvyga bus paskelbta šventąja, ar ne, šis klausimas priklausys Bažnyčios vadovybei.

(Wanda de Lada, Hedwige d'Anjou, Reigne de Pologne. Paris, 1950, 88 pusl. in-8).

L. Kvietinskas.

Praėjusių metų dailioji literatūra

G. I. ŽIDONYTĖ.

PAPROČIŲ ROMANO srityje vertas dėmesio Marian Gilbert kūriny Pasipiktinusi (Scandalises, Ed. Ferenzi, 1950). Jame pavaizduojama psichologija ir papročiai provincionaliniame Normandijos miestelyje, šio šimtmečio pradžioje. Nebejaunas vaistininkas, našlys, Jonathan Perdrizet, viso miestelio nepaprastai gerbiamas ir mylimas. Staiga pas jį apsigyvena jauna mergaitė, kurios asmenybė vaistininkas vengia kaimynams aiškinti. Miestelis užverda kaip bitės avilys. Vaistininkas tampa viso miestelio persekiojimu ir neapykantos objektu. Šios neapykantos nenumalšina net nieku nenusikaltusios mergaitės mirtis. Romano kalba sklandi, vaizdi, aprašomieji įvykiai gyvenimiški, autoriaus laikysena santūri.

Anglų rašytojas W. Somerset Maugham išleido fantazijos ir papročių satyros apysaką Catalina (Doubleday, 1950). Autorius pasakoja apie luosą mergaitę, gyvenusią 17ame šimtmečio Ispanijoje. Mergaitė „stebuklo būdu“ buvusi pagydyta. Ispanijos liaudies gyvenimas viduramžiais, skurdas, papročiai, inkvizicija, autoriaus lygiai įdomiai, vaizdingai aprašyti, kaip ir pačios Catalinos istorija. W. S. Maugham turi grakštų ir tikslų žodį. Švelnus jumoras suteikia veikalui daug žavumo.

Chrisopher Fry, neseniai išleidęs teatro kūrinį Dama neturi būti sudeginta (The Lady's not for the Burning, Oxford University Press, 1950), yra vienas iš talentingiausių šių dienų anglų dramaturgų. (Šiame veikle aprašinėjami viduramžiški papročiai, inkvizicija, „burtninkų“ medžioklės, tų laikų meilė, kurtuazija. Chr. Fry rašo eilėmis, kurios jam suteikia daugiau galimybės pakiliems jausmams reikšti. Veikalas žaismingas, grakštus, nors liečia ir rūšius praeities aspektus. Tai atsiekta įvedant linksmy elementų, elegantiškos ironijos. Autorius vartoja modernią ir viduramžių kalbą, jas abi maišo.

Gal būt papročių romanui tenka priskirti ir Aubray Menen veikalą Atbula nuotaka (The Backward Bride, Ch. Scribner's Sons, 1950). Romane pašiepiama dabartinė epocha ir jos „modernizmas“. Tikrai talentingai pavaizduojamas būdas tapti „moderniu žmogumi“, išmokstant kalbėti apie egzistencializmą ir psichoanalizę. Šiuo būdu modernia moterim tapo ir viena beraštė, bet labai gudri Sicilijos mergaitė — kaimietė, kuri yra šio romano pagrindinė veikėja. Mėgstantiam juoktis, ši knyga turėtų patikti.

EROTINĮ ROMANĄ prancūzų kalba parašė šveicaras C. — F. Landry, pavadintą pagrindinės veikėjos vardu Reine (Flamarion, 1950). Autorius jau įgudęs rašytojas, turi išsidirbęs neblogą romano techniką, nesivaržas išsireikškimuose, kai kurių kritikų aukštai vertinamas. Veikalas tirštąs vaizdingomis scenomis, jame daug atvirumo, drąsumo, tačiau trūksta švelnumo ir estetinio subtilumo.

Anglų kalboje šio žanro veikalą pateikė amerikietė Kathleen Winsor: Žvaigždžių pinigai (Star Money, New York: Appleton, Century Crafts, 1950). Tai romanas apie talentingą ir gražią (kaip gi kitaip) jauną moterį, kuri, kad

ir „mylėdama“ savo vyrą (karj fronte, užjūry), nesugeba būti jam ištikima. Herojė išitikinusi, kad monogamija, kaip vyrams, taip moterims, nėra tikslingas dalykas. Romanas gyvas, sąmojingas. Autorė puikiai pažįsta gražios, turtingos ir tuščios amerikietės psichologiją.

MEILĖS ROMANĄ — ir gana simpatišką — patiekė skaitytojams Francois de Roux: Čia nėsančios (Absentes, Ed. Henri Lefebvre, 1950). Veikalas skęsta meilės atmosferoje, kartais švelnios, tyros lyg rytmečio rasa, kartais karštos, audrigos, lyg vidurvasario perkūnija. Veikėjai gyvenimiški, pagrindinė mintis išlaikyta, stilūs be pretenzijų, naturalus, sklandus. Už šį romaną autorius yra gavęs „Devynių premiją“.

Žinomas amerikiečių rašytojas ir stilistas Ernest Hemingway taip pat parašė naują meilės romaną, pavadintą Per upę į medžius. (Across the River and into the Trees, Ch Scribner's Sons, 1950). Peakiasdešimties metų Amerikos pulkininkas Cantwell mylisi su devyniolikamete itale — grafaite Renata. Pulkininkas serga širdies liga ir skuba kuo turiningiausia praleist paskutines gyvenimo dienas. Šio tikslo siekiant, Renata yra jo puiki partnerė. Hemingway į šį romaną sudėjo visą savo talentą — kaip stiliasu, taip turinio atžvilgiu. Abu veikėjai jis idealizuoja, į jų lūpas sudeda savo pažiūras. Pagėmimas žemiškių gėrybių, medžioklės, likerų, meilė muzikai, literatūrai, paprastų žmonių supratimas, humanizmas — visa tai suteikia romanui jaukios, šiltos atmosferos. Šį veikalą vertino įvairių tautų kritikai, dauguma palankiai, kai kurie (pav. O'Hara) šia proga iškeldami Hemingway'ų į vienintelius šėkspyro ipėdinius.

ESTETINIO ROMANO vardą tenka duoti Jean Jacques Thierry kūriniui Smėlio statulos (Les statues de sab-

Pirmasis lietuvis inžinierius

BAIGĖ TORONTO UNIVERSITETĄ

Diskutuojant apie didesnio mūsų profesionalų prieauglio būtinumą išlaikyti lietuvių tautai, tenka išgirsti dvi nuomones. Abiturientai ir buvę „geraisiais laikais“ studentais pripažįsta tokio prieauglio reikalingumą, bet tuo pačiu atsikvėpimu greitai priduria, kad materialinės sąlygos tremtyje esančios per sunkios. Todėl ir atatinkamais gabumais apdovanotieji negali nugalėti kliūčių ir sėkmingai baigti aukštusius mokslus. Kad toks tvirtinimas yra be jokio realaus pagrindo, turėtų būti ir dideliame skeptikui aišku iš p. I. H. Stasiulio, pirmojo lietuvių inžinieriaus, baigusio Kanados universitetą šį pavasarį, trumpo gyvenimo aprašymo.

Ignas Henrikas Stasiulis gimė 1922 m. Šiauliuose. Baigęs savo gimtajame mieste gimnaziją, jis dar tais pačiais, 1941 m., įstoja į šį Klaipėdos atkeltą Prekybos Institutą Šiauliuose. Sekančiais metais pereina į Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune Statybos Fakultetą.

Vokiečių okupaciniams organams uždarius universitetą, jis, bėgdamas nuo artėjančios bolševikų kariuomenės, pasiekia Vakarų Europą. Vos tik ėmė pražūti, mes jį jau sutinkame Pabaltijo Universitete Hamburge. Keliantis tai mokslo institucijai į Pinnebergą, jam vėl tenka keisti Alma Mater. Jis vyksta į Technische Hochschule Braunschweig, kurioje studijuoja iki 1949 m.

Prieš mažiau kaip dvejus metus p. Stasiulis pasiekia Kanados krantus kaip politinis pabėgėlis be jokių finansinių resursų. Čia sunkiai dirba ir taupo, turėdamas prieš akis didį tikslą, baigti aukštusius mokslus jau artimiausioje ateityje. Jis nematomas nei prie alaus bokalo. Jis tiems reikalingas neturi nei laiko, nei lėšų, pagaliau nei patraukimo. Jis siekia aukštesnių tikslų — pažinimo kaip priemonės tobuliau tarnauti savo tautai ir žmoniui.

Išgyvenęs Kanadoje nepilnus metus, susitaupęs šiek tiek lėšų, praėjusį rudenį p. Stasiulis įsistatė Toronto Universiteto Pritaikomųjų Mokslių ir Inžinerijos Fakultete į paskutinį kursą. Dirba atsidėjęs savo šakoje — statybos inžinerijoje. Sąlygos studijavimui sunkios, kaip ir kitiems jo kolegoms tremtiniais lietuviams Toronto Universitete. Pašalpos iš niekur nesulaukia. Už mokslą ir mokslo priemones reikia brangiai mokėti. Jam tenka du kartus tiek laiko praleisti prie studijų kaip kanadiečiams studentams. Viena, kad paskaitos laikomos ne jo tėvų kalba ir ant ra, kad kai kurie dalykai žemesniuose kursuose Europos aukštesniose mokyklose buvo skirtingu metodu dėstomi arba iš viso nebuvo einami. Bet

nenuilstama energija nugalimos ir tos kliūtys. Šių metų pavasarį p. Stasiulis paruošė disertaciją „Application of Prestressed Concrete in Bridges“ dekanato priimama. Jis išlaiko egzaminus raštu ir jam suteikiama B. A. Sc. (pritaikomųjų mokslų diplomuoto inžinieriaus) laipsnis. Dabar p. Stasiulis jau dirba savo profesijos darbą didžiausioje Kanados plieno bendrovėje — Dominion Bridge Company.

Pažįstančius coll. Stasiulį arčiau maloniai paveikia dvi jo būdo savybės: nenuilstamas troškimas siekti objektyvaus žinojimo bei tiesos ir nepalaužiama valia siekiant užsibrėžto tikslo. Savo ryžtą jis, be abejo, susilaukė didelių inspiracijų iš savo likimo draugės — žmonos, Maia Sakkeus, kurią jis vedė jau Kanadoje gyvendamas.

Coll. Stasiulis baigė sėkmingai universitetą Kanadoje, turėdamas ne kiek ne geresnes sąlygas, kaip tūkstančiai mūsų abiturientų ir buvusių studentų laisvajame pasaulyje šandien, kad turi. Jo nešelpė niekas, nei giminės, nei organizacijos, nei valstybė. I. H. Stasiulis laimėjimo akyvaizdoje ar nevertėtų dabar, atėjus laikui paduoti įstojimo prašymus naujiems akademiniams metams į universitetus ir kitas aukštąsias mokyklas, abejojantiems mūsų jauniesiems tautiečiams reviduoti savo nusistatymą? Visagalio apdovanojotieji didesniais gabumais, ne šia ir didesnes pareigas bei atsakomybę prieš savo tautą, žmonių ir save.

Jonas J. Juškaitis.

PASLAPTINGI ATOMINIAI BANDYMAI

Amerikoje atomo šaldymo specialistai dirba daugiau, negu bet kas kitas. Atomo specialistai dabar nemiega naktis. Vieni jų projektuoja visokius patobulinimus, kiti projektuoja būdus ir priemones, kaip nuo tų patobulinimų apsiginti ir apsisaugoti.

Kartkartėmis daromi bandymai toliau nuo gyvenamųjų vietų, kad išvengtų netaimingų atsitikimų.

Eniwetok saloje Pacifike buvo daromas naujas atominis prietaisų bandymas. Šį kartą bandymas buvo daromas norint nustatyti, kaip geriausia apsisaugoti nuo atominio komū veikimo. Buvo kalbama, kad vandenilio bomba bandoma.

Atominės energijos komisijos atstovai patvirtino, kad Eniwetok saloje daromi atominiai bandymai, bet plačiau apie tuos bandymus nekolbės.

Karo laivai ir lėktuvai dieną ir naktį dabojo 40 tūkstančių ketvirtinių mylių plotą, kad jokie pašaliečiai negalėtų dasigauti arčiau kaip per 200 mylių nuo bandymų vietos.

Amerika neužilgo išsprogdins atominę arba hidrogeinę bombą vienoje iš Aleutų salų, paliai Aliaską ir Kamčatką.

Atominė ir hidrogeinė bombos bus išsprogdintos apie 300 pėdų gilumoje.

Sen. Magnuson sako:

— Norima aptarti, kas atsitiktų, jeigu sabotaznininkas iš sprogdintų atominę bombą po žeminiame geležinkelio arba giliame didelio troškos rūsyje Amerikos didmiestyje.

tuo principu, jog norint austi kitą audimo raštą, nereikia keisti nyčių ir nyčių valdymo kortų. Nyčių kilnojimo (valdymo) mechanizmas veikia elektromagnetiniu būdu. Staklių priekyje ant rėmų įtaisyta kvadratinė lenta su skylėmis kištukams. Perstacių kištukus į kitas vietas, staklės automatiškai pradeda austi kitą audimo raštą. Kištukų yra tiek, kiek ir nyčių. Tokiu būdu, ne pakeitus nyčių ir kortų, galima tuo pačiu staklių užtaisymu išausti šimtus įvairių raštuotų audinių.

ISRADIMAS REGULIUOTI AUGIMĄ

United States Rubber Co. iš rado chemikalą, kurio pagalba galima sulėtinti žolės ir krūmų augimą, augalų žydėjimą ir augalus visai sunaikinti. Tas chemikalas dabar tiriamas ir bandomas jo pritaikymas tiek kasdieniams reikalingiems, tiek mokslo tikslams, ypač sodininkystėje.

DIDŽIAUSIS ATOMO SKALDYTOJAS

dabar yra įsigytas Čikagos universiteto, kainavęs 2 su puse milijono dol. Atomo skaldytojas, vadinamas synchrocyclotronas, turi 450 milijonų voltų jėgą ir sveria 2.200 tonų. Jis pastatytas toje vietoje, kurioje 1942 m. gruodžio 2 d. buvo atlikti pirmieji atomo skaldymo darbai. Nobelio laureatas prof. Enrico Fermi, kurio vadovybėje buvo atliktas pirmasis atomo skaldymas, kurio žinioje ir dabar yra didžiausias pasaulyje atomo skaldytojas, pareiškė, kad Čikagos universitetas turi moderniausią mokslo priemonę, bet drauge ir didžiausią atsakomybę. Jo teigimu, atomo tyrinėjimai bus vedami: 1) skaldymo, 2) radiobiologijos, 3) biofizikos (ir vėžio ligos) ir 4) metalurgijos kryptimis.

ISRASTA NEPAPRASTO GREIČIO MAŠINA

Amerikos Western Union Telegrafo kompanija pranešė, kad yra išrasta raštų siuntimo ir priėmimo mašina, kuri pasiūnčia arba priima po 3 tūkstančių žodžių įkas minutę.

Ta mašina siūnčia ir priima automatiškai, nes joks žmogus per minutę negali perskaityti, juo labiau atspausdinti, 3.000 žodžių. Automatas gali būti panaudotas ir telegrafo ir radijo.

TELEVIZIJOS PROGRESAS

Televizijos teatruose pradėti vartoti nauji didžiuliai 57 cm skersmens lėšiai, išliedinti iš plastinės medžiagos. Šiais lėšiais gaunamas 4,5X6 metrų ekrane paveikslas.

Federalinė komisija planuoja televizijai skirti apie 70 naujų dažnumų juostų. Tat reiškia, kad bus įmanoma JAV pastatyti apie 2.000 naujų televizių stočių. Dabar yra tik 107 stotys, kurioms skirta 12 dažnumų juostų. Naujos juostos bus ultra aukšto dažnumo (500-900 Mc-s). Dabar vartojamos 50-200 Mc-s dažnumas.

KULTŪRINĖ KRONIKA

SKULPTORIAUS ANTANO MONČIAUS PASISEKIMAS PARYŽIUJE.

Baigęs Freiburge pabaltiečių meno mokyklą, skulptorius Antanas Mončys gavo Prancūzijos valdžios stipendiją specializuotis Paryžiaus meno akademijose. Dabar jis Paryžiuje studijuoja ir dirba.

Paskutiniu laiku jis dalyvavo su savo skulptūros darbais Paryžiaus parodoje, kurioje dalyvavo apie 2000 menininkų. Spauda šią parodą aprašė ir geruosius menininkus suminėjo. Iš dviejų tūkstančių dalyvių ne daugelis menininkų atkreipė kritikų dėmesį. Bet A. Mončys buvo vienas iš tų, kurio meno kūriniai gavo palankų įvertinimą. Du darbai, kurie buvo išstatyti parodoje, nupirkti.

Dabar skulptorius A. Mončys gavo Paryžiaus Šv. Juozapo bažnyčiai patrono skulptūros užsakyką.

DAILININKAS KASIULIS RUOŠIASI PARODAI

Paryžiuje gyvenęs pagarsėjęs mūsų dailininkas Vytautas Kasiulis dabar ruošiasi savo kūriniių parodai, kuri bus Paryžiuje.

DAINININKŲ KONKURSA MERIKOJE

Vargonininkų Sąjungos Čikagos provincija liepos 8 d. Vytauto parke rengia Dainų šventę, kurioje dalyvaus Chicago, Wisconsin ir Indianos valstybėse lietuvių parapijų chorai. Tos šventės proga skelbiamas ir dainininkų bei dainininkių konkursas per Šaltimiero radijo programą. Konkursas prasidės gegužės 29 d. ir baigsis birželio 26 d. Konkursą laimėtojai per dainų šventę dalyvaus programoj ir ten pat bus jiems įteiktos provincijos skiriamos dovanos.

Dainininkai ir dainininkės, kurie koncertuose dalyvauja kaip solistai ir solistės, negali dalyvauti konkurse.

ADELAIDĖS LIETUVIŲ TEATRAS,

pradėtas Pauliaus Rūtenio, tęstas toliau Elenos Dainienės, atvykus į Adelaidę buv. Kauno Valstybinio Radiofono režisieriui J. Gučiui, pradėjo darbą visi naujai. Scenos meno entuziastai neleidžia jam nė koto sušilti — tuoj pat įkinkė į darbą. J. Gučius ėmėsi organizuoti teatrą naujais pagrindais, dirbti intensyviai su mūsų teatralais.

Lietuviškoji visuomenė Adelaidėje (neabejojame, ir Melbourne), laukia iš naujojo režisieriaus ir vaidintojų kažko nauja ir jaučia, kad ji tikrai to sulauks.

ELENOS KEPALAITĖS KONCERTAI

Išraiškos šokio šokėja Elena Kepalaitė Albany miesto visuomenei davė išraiškos šokių koncertą. Elena Kepalaitė be pasirodymų naujųjų australų koncerte turėjo anksčiau individualų koncertą Melbourne

Town Hall salėje ir praėjusių metų pabaigoje Brisbanėje. Abu paskutiniai koncertai su silaukė tiek australų, tiek lietuvių spaudos didelio įvertinimo.

— Dailininkas Adomas Galdikas gavo galimybę parduoti didesnį skaičių savo kūrinių ir plačiau pasireikšti.

— Dailininkas V. K. Jonynas jau visai pasiruošęs išvykti Amerikon. Dailininkas paskutiniu metu turėjo šeimos bėdų, nes sirgo žmona ir dukrelė, kad net teko daryti operaciją. Bet dabar jau apsitvarkoma.

— New Yorke dabar organizuojami tremtiniai menininkai, visų tautų. Interesotieji gali kreiptis adresu: Elemer K. Kedzi 68 — 03 41st. Ave, Woodside, L. I., N. Y.

NAUJI RAŠTAI

„PIETŲ AMERIKOS LIETUVIS“ 8 nr. Adresas: Carape 2160 bis, Montevideo, Rep. del Uruguay.

Nello Vian. ŠV. ANTANAS PADUVIETIS. Išvertė Antanas Vaičiulaitis. 1951 m. Tėvų Pranciškonių leidinys. Kennebunk Port, Maine. Viršelis ir vinjetės dail. Teleforo Valiaus. 144 pusl., kaina 1 dol. Leidinys gražus, gerame popieryje.

Šv. Tėvo Monsinoras Kun. Pr. M. JURAS 60 metų amžiaus sukakties proga. 32 pusl. leidinėlis. 1951 m.

SANTARVĖ. Lietuvių Rezistencinės Santarvės biuletenis Nr. 1. Leidžia LRS informacijos biuras. Adresas: Mr. K. Rozanskas, 8, Storer Ter., Storer Str., Nottingham, England.

„PELEDA“ 1 nr. Juokdarybės susivienijimo organas. Adresas: „Nemunas“, 3143 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. U.S.A. Redaguoja humoristas rašytojas Alb. Valentinas.

TECHNIKOS ŽODIS NR. 2.

Technikos žodis yra visų lietuvių technikos srityje dirbančių populiarius mėnesinis laikraštis. Gegužės mėn. numerio turinys: Tapome Technikos darbuotojais — Vyt. Kasniūnas, Iš moderniosios metalurgijos — inž. J. Bulota, Išradimai ir gamta — V. Tamošiūnas, Chicago švedų inžinierių draugija — K. Burba, Iš studentų gyvenimo — I. Lašelis. Be to yra išsamūs skyriai: Techniškoji apžvalga, Nauji leidiniai, Iš mūsų veiklos.

Technikos žodį leidžia Chicago Liet. Inž. ir Arch. S. gos spaudos sekcija, redaguoja red. kolegija. Ši numeris techniškai tvarkė: prof. S. Dirmantas, P. Jurenas ir G. J. Lazauskas, 2419 W. Potomac Ave, Chicago 22, Ill., U.S.A.

Administracijos adresas: T. Ž., c. o. K. Bertulis, 1616 So. Christiana Ave, Chicago 23, Ill., U.S.A.

le, Ed. P. Clairac, (1950), kuriame autorius nusišuka nuo kasdienybės ir, siekdamas grožio, tesivadovauja tik estetiniais polėkais. Autoriaus nuosirdumas, poetiškos nuotaikos, stiliaus grakštumas, teikia šiai mažai knygtutei neabejotinos meniškios vertės.

KELIONIŲ APRAŠYMAI gausūs. Verta paminėjimo Jean Louis Vaudoyer Atrastoji Italija (Italie retrouvée, Hachette, 1950). Autorius — žinomas eruditas ir stilistas — plačiai paliečia su Italijos praeitimi susijusius meno istorijos klausimus, įdomingai aprašo šiam gražiam kraštui karo padarytas skriaudas.

H. de Montherlant taip pat aprašinėja savo kelionių įspūdžius veikale Saulės smūgis (Coup de soleil, Plon, 1950), plačiau paliesdamas žydiją Pakrantę, Andaluziją, Šiaurės Afriką. Veikalas parašytas nervingu stilium, čia pat juokingas ir žiaurus, persunktas aistromis — erotinėmis, idėjinėmis.

Kelionių aprašymams gimininga ir Henri Bosco geografinė apysaka Smiltys jūroje (Des Sables a la mer, Gallimard, 1950), kurioje autorius su giliu pažinimu ir meile aprašo Maroką: gamtą, žmones, gyventojų papročius, jų dvasinę būseną.

Neseniai pasirodė angliškame vertime labai mielas norvegų Thor Heyerdahl kelionės aprašymas, pavadintas Kon-Tiki (Chicago: Rand. Mc. Nally, 1950). Autorius, iš profesijos zoologas, buvo organizatorium 4.300 mylių kelionės Pietų Pacifike, kurią jis ir įvykdė su savo 5 draugais. Kon-Tiki, pagal peruviečių legendą, buvęs baltasis, kuris 500-aisiais metais ant paprasto plausto išplaukęs į vakarus. Thor Heyerdahl su draugais ryžosi pasekti Kon-Tiki pėdomis pri-

mityviu būrlaiviu, koks jis būtų galėjęs būti 500-aisiais metais. Čia minima knyga yra šios kelionės žavūs aprašymai. Keliautojų išgyvenimai plačiame vandenyne rodo, kad prieštechninis amžius daugeliu atžvilgiu buvo įdomesnis ir prasmingesnis, nei dabartinis.

NOVELĖS žanre pasirodė gerai žinomas prancūzų rašytojas Claude Farrere. Jo Tragiškoje Sonatoje (La Sonate tragique, Flammarion, 1950) telpa trys novelės. Pirmojoje aprašomi išgyvenimai jauno jūri karininko, neteisingai apkaltinto dėl laivo skendimo; antrojoje — savižudybė jaunos, linksmos mergaitės, pritrėnkto blogo motinos elgesio; trečiojoje — neįgyvendinama meilė aristokratės ir kunigo tapusio jūrininko. Visi įvykiai ir veikėjai nors ir savotiški, keisti, tačiau įtikimi. Autorius yra įsitikinęs fatalistas, žymia gyvenimo dalį praleidęs kelionėse, labai daug patyręs. Visą tai atsispindi jo raštuose, kuriuos, be to, puošia grakšti, harmoninga kalba.

Ižymus prancūzų rašytojas, poetas ir literatūros teoretikas Jean Paulhan taip pat patiekė skaitytojams trumpų novelių rinkinį Garsiosios priežastys (Les Causes Célèbres, Gallimard, 1950). Novelės vos po keletą puslapių, parašytos ultra - lakonišku stilium, primenančiu kai kuriuos Igno Šeiniaus Kuprelio pasąžus. Mėgiamiausia autoriaus tema — vaikų išgyvenimai santykiuose su gamta ir suaugusiais. Fantazija, svajonė ar realybė pas autorių nejučiomis pereina viena į kitą, sudarydamos keistą, tačiau įdomų ir patrauklų marginį.

Anglų kalboj pasirodė William Faulkner Novelių rinkinys (Collected Stories of William Faulkner. New York: Random House, 1950). W. Faulkner laikomas vienu didžiausių šių laikų rašytoju, daugiausia turinčiu ką pasakyti

amerikiečiui. Ir šiame novelių rinkinyje juntamas jo talentas. Charakterių įvairumas, į žmogaus dramą gilus įsijautimas, protavimo mišinys su intuicija, pagaliau puikus ir nuoseklus istorijų mezgimas — visa tai Faulkner'io novelėms teikia neužmirštamo žavumo.

Idomių novelių randame S. Maugham skaitymuose (S. Maugham reader. Doubleday, 1950), kuriuose telpa šio autoriaus du romanai, autobiografija, dvi komedijos ir keturiolika novelių. Ramumas, subtilumas, erudicija, švelni ironija yra S. Maugham raštų bruožai.

Meno Istorija daliajai literatūrai nepriklauso, tačiau laikome tikslingu čia paminėti įžymaus prancūzų rašytojo, esteto ir mintytojo Andre Malraux 1950 metais išleistas dvi knygas: Saturnas (Saturne, Gallimard, 1950) ir Absoliuto pinigai (La Monnaie de l'Absolu, Skira, 1950). A. Malraux, pagarsėjęs kaip probleminių romanų rašytojas, pastaruoju metu pasižymėjo meno kritikai. Jo Saturnas paskirtas ispanų tapytojo Goya (1746 — 1828) kūrybai. Absoliuto pinigai sudaro trečiąjį šio autoriaus Meno Psichologijos (La Psychologie de l'Art) tomą, kuriame nagrinėjamas ir vertinamas menas visų rūšių, visų laikų ir visų kraštų. Juntama autoriaus gili kompetencija ir pastangos būti objektyviu. Menui autorius skiria vietą tarp laukinio žmogiškojo ir absolūtus dieviškojo pasaulių, laikydamas jį priemone suvokti reiškiniams, kurie yra už mokslinio pažinimo ribų. Absoliuto piniguose yra gilių ir originalių minčių, kurių pasisavinimas pateikalaus tačiau iš skaitytojo nemažų pastangų.

A. Malraux Meno Psichologijos anksčiau išleisti pirmieji du tomai išversti ir anglų kalbon (The Psychology of Art, by Andre Malraux, 2 vols., Pantheon Books, 1950).

Būs daugiau.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

VEDA JONAS J. JUŠKAITIS

18. Tarnavau trejus metus banke ir gavau palyginamai ne mažą algą. Neseniai buvau atleista. Priekabė — banko menegeriui vieno žinomiesnio asmens keršto sumetimais parašytas laiškas, kurio tvirtinimai liečia mane, yra tik jo ligotos fantazijos išmisas. Dabar, norint gauti tarnybą taupomoje kasoje, reikalauja pristatyti paskutinio darbdavio pažymėjimą. Bankas atsisako išduoti man bet kokį raštą. Kas man daryti?

(Atsakymas į p-lės R. D., Federicton, New Brunswick, klausimą).

Visais laikais žmonių bendruomenėse pasireiškia vienos ar kitokios negerovės: korupcija, artimo turto ir įsitikinimų negerbimas, moralės pažeidimas ir kitos ydos. Pažįstantiems žmonių prigimtį, tai yra suprantamas reiškinys. Bet kai kada viena ar kita negerovė išauga iki tokių aliarmuojančių proporcijų, kad sekančio gyvenimo iš arčiau moralinė pareiga nebeleidžia tylėti. Artimo šmeižimas ir apkalbėjimas šiandien Kandos lietuvių tarpe yra vienas iš tų mūsų viešojo gyvenimo neigiamų, kurių su susirūpinimu tenka atkreipti dėmesį ir įšiekoti kelių su ja kovoti. Todėl, turėdamas Jūsų, p-lės R. D., malonų raštišką sutikimą, ir klausimą drįstu atsakyti per spaudą.

Iš simptomų diagnozuojama liga. Norint numatyti jos prognozę ir efektingesnę kovos metodą, naudinga žinoti jos priežastis. Šmeižimo liga bujoja šiame fone.

Pirma, didesnės lietuvių dalies gyvenimas Kanadoje tebe susikaupia apie savo mažiau ar daugiau izoliuotus tautinius ratulus, kuriuose susitinkama dažnai ir palaikomas glaudus ryšys.

Antra, naujai atvykusiųjų dalis yra įklasi naujo persiformavimo stadijoje. Kas vakar nepriklausomoje Lietuvoje ėjo departamento direktoriaus pa-

reigas, šiandien Kanadoje sutinkamas fabriko darbininko rūbuose. Kas neseniai savo tėviškeje buvo mažai žinomas gimnazistas, dabar, tremtyje baigęs aukštuosius mokslus, verčiasi medicinos daktaro praktika. Vienų žengimas socialinėse pakopose aukštyn, kitų lipimas žemyn, paskutiniųjų sekamas su pavydu.

Trečia, įgaunant lietuvių politiniams ir pasaulėžiūriniais vienetais Kanadoje ryškesnes formas, silpnesnieji neišlaiko pusiausvyros ir tarpartinėse rietenose griebiasi priemonių, kurios yra nepateisinamos, imant jas civilizuotos tautos standartu.

Ketvirta asmeninių interesų susikirtimas. Vis tai naši dirva šmeižtams kilti ir sklisti.

Ir penktoje, bet ne paskutinėje vietoje, tektų paminėti nežinojimą net kardinalinių šio krašto įstatymų, kurie kai kuriais atžvilgiais daug kuo skiriasi nuo kontinentalinės Europos įstatymų. To pasekoje apšmeižimo auka dažnai nesuvokia, kad ji galėtų pasinaudoti įstatymais jai teikiama apsauga ir traukti šmeižiką atsakomybėn. O šmeižikas, iš kitos pusės, netrukdomas tęsia savo žalingąją veiklą, galvodamas, kad jis nieko tokio nedaręs, už ką galėtų būti nubaustas.

Pagaliau ne vieną sulaiko nuo ėjimo į teismo rūmus ne-

pakankamas oficialiųjų krašto kalbų mokėjimas ir savotiškas nenoras bylinėtis gyvenant svetimųjų tarpe, nors per tą pasyvumą ir nukentčia jo paties legitimumo interesai.

Šmeižikų pažįstamos dvi rūšys. Vieni skleidžia žinias apie savo tautietį, kurio jie niekad jos gyvenime nėra sutikę ir nematę. Jie tik pakartoja tai, dažniausiai savo variacijoje, ką nugirdo iš kaimyno, dėl nerangumo ar dvasinio akrašo siaurumo nerasdami reikalo kritiškai tas žinias analizuoti ar patikrinti jų autentiškumą. Tokie gandonešiai nėra suinteresuoti, ar jie savo neapgalvotų kalbėjimų pakenks jų žiauriam apkalbamai aukai, ar ne. Tai paprastai plepėjimas davatkų — visokio plauko — į kurių visokeriopą veiklą jų niekad rimesnio dėmesio nebuvo kreipiama. Bet ir to kalibro šmeižikai pagal Kanados įstatymus gali būti traukiami teismo atsakomybėn.

Antroji grupė jau pavojingesnė. Tai šmeižikai ir paskvilni autoriai, kurie gerai žino, kad jie kalba ir rašo netiesą apie savo artimą. Jie yra įsitikinę, kad jo kaimynas niekad nėra pavogęs arklį ar priklausęs komunistų partijai. Jie egoistinių sumetimų vedami, sąmoningai skleidžia netiesą su tikslu pakenkti artimui ir kapitalizuoti iš jo nelaimės. Tokių šmeižikų moralinė kaltė yra didesnė, ar Kanados teismai jiems uždeda sunkesnę baudą.

Kanados angliškose provincijose šmeižtas skirstomas į dvi kategorijas.

1. Libel — reputacijos ir gerovės vardo pažeidimas pastovinėje formoje: rašytu ir spausdintu žodžiu, paveikslais, iškalbomis, statulomis, filmomis. Paskvilno auka neprivalo įrodyti t-mui, kad ji turėjo nuostolių materialinio pobūdžio. Skvilinė, parašiusi laiške Smulkienei, kad Jurgaičio, tarnaujančio kariuomenėje, žmona yra vyrui neištinga, gali būti traukiama teismo atsakomybėn, jeigu jai nepasiseka to tvirtinimo įrodyti, nors Jurgaitienė dėl to ir nebūtų turėjusi medžiaginių nuostolių.

2. Slander — tai žmogaus apšmeižimas žodžiu trečio asmens akivaizdoje. Apšmeižtasis, norėdamas gauti atlyginimą, turi įrodyti, kad jis turėjo apkalbėjimo pasekoje materialinių nuostolių. Pav., A. praneša formui, kad ji mąčiusi, kaip B., dirbanti toje pačioje siuvykloje, eidama iš darbo, išsinešusi naujai pasiūtą sukneį. Jeigu tos melagingos informacijos pasekoje darbdavys, neištyręs reikalo, atleidžia B. iš darbo, ji gali kelti bylą prieš A. ir ją laimėti, nes ji turėjo materialinių nuostolių — neteko uždarbio.

Žodiškai apšmeižtą materialinių nuostolių įrodyti nereikia, jeigu apšmeižimo tvirtinama: a) jo sunkus nusikaltimas, b) jo bjauri liga, c) neišgiama atsiliepiama apie jo kvalifikaciją biznyje, amate, profesijoje ar tarnyboje. Todėl už kalbas, kad C. bandęs išprievartauti moterį, ar kad D. serganti liuesu ar kad garžo svininkas E. jam atvežtoze remontuoti mašinose gerus motorus pakeičias prastaisiais, jeigu tokiems tvirtinimams įrodyti konkrečių faktų neturima, vieną gražią dieną galima atsisėsti teisme į atsakovo kėdę, nors apšmeižtasis ir nebūtų turėjęs medžiaginių nuostolių.

Jūs, p-lės R. D., kuri taip skaudžiai nukentėjote dėl nepamatytų įskundimų — Jūsų tvirtinimu — galėtumėte kelti bylą prieš tą žinomąsi asmenį. Kas liečia procedūrines puse, tektų trumpai priminti, kad ne Jums reikės įrodyti, kad tai, ką tas asmuo rašė, yra netiesa, bet kad tam, žinomesniam asmeniui — teks įtikinti teismą, kad tai, ką jis tvirtino savo parašu, yra tikri faktai. O įrodymo standartas tokiose bylose Kanados teismuose yra aukštas. Vien tik pareiškimo, kad jis girdėjęs kitus asmenis panašiai klabant, neužtenka. Jeigu traukiamasis atsakomybėn negali pateikti konkrečių faktų, jo byla yra beviltiškai pralošta jau prieš jos pradėjimą. Kadangi jis savo šmeižtą davė pastovesnę formą, parašė raštu, Jūs būtumėte galėjusi traukti jį atsakomybėn.

nors ir nebūtumėte buvusi atleista iš tarnybos. Jums laimėjus bylą, nubaustasis turės padengti ir visas teismo išlaidas.

Nėra teisinių priemonių priversti banką išduoti Jums bet kokį pažymėjimą. Banko vadovybė turi neribotą diskreciją priimti ir atleisti kiekvieną savo tarnautoją, neduodant jam jokių paaiškinimų.

Nors Jūs savo laiške ir nerašote plačiau apie tą „žinomąsi asmenį“, aš norėčiau Jus pa drąsinti, kad jo padėtis visuomenėje visai neturėtų turėti įtakos į Jūsų apsisprendimą jam kelti bylą. Prieš įstatymus Kanadoje yra visi lygūs: kanadietis, lietuvis, indėnas, baltis, dvasiškis ir ministras. Priešingai, teismų sprendimai parodo, kad jie yra linkę apdėti didesnėmis baudomis tuos šmeižikus, kurie užima viešajame gyvenime aukštesnę vietą. Iš jų laukiama, kad jie duotų pavyzdį eiliniam žmogui. Egzempliarinė bauda yra visada dideliu stabdžiu tų viešojo gyvenimo žiurkių — šmeižikų varomoje žalingoje veikloje.

VIENO ATSAKIMO PAPILDYMAS

Šiame skyriuje š. m. kovo 29 d. rašiau „inter alia“: „Toronto mokesčių konsultantas W. W. Bonnell, turintis 16 metų praktišką, teigia, kad tiksliai mokesčių mokėtojų, ne žinodami potvarkio, duoda vyriausybei daugiau savo sunkiai uždirbtų pinigų, negu kad jie privalo pagal įstatymą duoti“. P-nas S. Meškutis, bandydamas interpretuoti tą Mr. Bonnell teigimą, „suabejojo“.

Mano nuomonė visiškai sutinka su Mr. Bonnell nuomone tuo klausimu. Pats iš savo praktikos galiu pasakyti, kad tam tikras skaičius mokesčių mokėtojų, kurie visų įstatymų nuostatų nežino, sumoka vyriausybei didesnę sumą pinigų, negu kad jiems reikėtų ir

niekados tų permokėjimų negauna grąžintų. Šito patvirtinimo geresniam supratimui pa imkime, kad ir p. L. P. pavyzdį. Jis 1948 m. sumokėjo chirurgui už savo sūnaus operavimą 472 dol. Nežinodamas, kad tam tikras procentas gydymo išlaidų pajamų mokesčiais neapdedamas — p. L. P. į Kanadą buvo tik neseniai atvykęs — jis, užpildydamas ir įteikdamas income tax blankus, nepridėjo kvitų ir net ne užsiminė apie gydymo išlaidas. Mokesčių Departamentas jo permokėtus 61 dol. iki šiai dienai nėra grąžinęs ir, kiek iš bylos stovio atrodo, niekados negrąžins, nes p. L. P. kvitų nesaugojo, o tas chirurgas mirė prieš 2 metus ir jo kartotekos nebegalima surasti.

Malonu, kad „Klausimų ir Atsakymų“ skyrius ne tik skaitomas, bet kad ir bandoma analizuoti paduotas mintis. Na turalu, kad ne visi gali viską suprasti, ypatingai, kur gildėnamos problemos liečia sritis, kurios skaitytojai yra svetimos. Todėl aš laikysiu savo malonia pareiga tiesos įieškojams ir ateityje suteikti papildomų paaiškinimų.

(Copyright)

SIUNTINIŲ BENDROVĖS, AID OVERSEAS, INC., PRANEŠIMAS

Pranešame visiems savo Gerb. klientams, kad nuo šio mėnesio 15 d. nebeprisiimami kavos, 2 sv. kakavos ir 2 sv. šokolado. Ties dalykai leidžiami siųsti tik 1 sv. kavos, 2 sv. kakavos ir 2 sv. šokolado. Ties dalykai leidžiami siųsti tik įpakuoti tarpe kitų maisto dalykų. Del to, ir atitinkami Aid Overseas, Inc. maisto siuntiniai perivarkomi pagal naujas Vokietijos muitinės reguliacijas.

Su visu nuoširdumu,
AID OVERSEAS, INC.
2244 W. 23rd Pl. Chicago 8, Ill.

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

LIETUVIŠKA BALDU KRAUTUVĖ

IR DIRBTUVĖ

PARDUODAME GATAVUS, PRIIMAME
UŽSAKYMUS IR PATAISYMAS.

ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO
899 BLOOR ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438.
SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VELTUI.

DANUTĖ STRAZDAITĖ

670 Annette St., Toronto, atidarė

PETER PAN BEAUTY SHOP

Daro pusmetines ir įvairias vienkartinės šukuosenas, dažo ir kerpa plaukus. Kiekvienu metu (išskyrus sekmadienius) galima susisiekti telefonu: JU 1905.

ĮVAIRIŲ MASINŲ—KARŲ TAISYMAS IMPERIAL AUTO COLLISION

G. KERAITIS,

Motorai, sparnai, durys. Taipogi dažymas pagal didelį spalvų pasirinkimą. Mašinos paimamos iš namų ar iš sugedimo vietos kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro, iššaukiant telefonu JU 4773.
— Lietuviams patarnaujame papigintomis kainomis. —
— 561 — KEEL ST. TORONTO, Ont. —

Lietuviška moterų kirpykla

DARO SUKAVIMUS, PUSMETINIUS IR TRUMPA-
LAIKIUS FRIZAVIMUS, DAŽYMĄ IR KT.
Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ (B. M. Dodon).
2521 CENTRE St., Montreal. Tel. FI 0208.

Kanados ir Europos siuvėjas Toronte

JONAS INDRELĖ

siuva moderniškiausių fasonų vyriškus ir moteriškus kostiumus ir paltus.

DIDELIS PASIRINKIMAS

geriausių anglišku medžiagų. Darbas atliekamas

SAŽININGAI IR GRAŽIAI.

Adresas: 202 St. Clarens Av e, Toronto.

Telefonas: ME 8522.

Jei norite pirkti ar parduoti namus Verdune, kreipkitės pas lietuvių draugą.

C.E. DU PRAS SERVICE REALTIES

4336 VERDUN Ave., VERDUN

Tel. YO 0529

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 2244 W. 23rd PLACE, CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siūnia maisto siuntinius į visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo. Pristatymas trunka apie 15—20 dienų.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOLAIDA.

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. deg. kavos

1 sv. kakavos

1 sv. šokolado

Siuntinys Nr. 12—\$ 6.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

1 sv. deg. kavos

1 sv. kakavos

1 sv. šokolado

2 sv. cukraus

Siuntinys Nr. 1—\$ 6.70

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. salami dešros

2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.

1 dėž. margarino (400 g)

Siuntinys Nr. 3 — \$ 6.20

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. kiaulienos mėsos

Siuntinys Nr. 5 — \$ 5.40

2 sv. rūkytų lašinių

2 sv. marmelado

1 sv. deg. kavos

1 sv. kakavos

2 sv. cukraus

1 sv. margarino

Siuntinys Nr. 6

A. 10 sv. cukraus—\$ 2.60

B. 20 sv. cukraus—\$ 4.70

Siuntinys Nr. 7

A. 10 sv. kv. miltų \$ 2.50

B. 20 sv. kv. miltų \$ 3.90

Siuntinys Nr. 10—\$ 6.40

2 sv. rūkytų lašinių

Siuntinys Nr. 19—\$ 9.95

4 sv. rūkytų lašinių

2 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

2 sv. marmelado

1 sv. deg. kavos

1 sv. šokolado

2 sv. kakavos

4 1/2 sv. cukraus

2 gabalai tualet. muilo

Siuntinys Nr. 24—\$ 11.50

5 sv. rūkytų lašinių

3 sv. kiaulinių taukų

2 sv. margarino

1 sv. deg. kavos

2 sv. kakavos

2 sv. šokolado

2 sv. marmelado

2 sv. sūrio 40% riebs.

Siuntinys Nr. 25

E. 9 sv. kiaulinių taukų

..... \$ 5.25

C. 15 sv. k. taukų \$ 8.00

Siuntinys Nr. 94

B. 8 sv. bičių med. \$ 5.00

I. 5 sv. margarino \$ 3.70

Joninės WELLANDE, Ont.

K. L. B. Wellando A. L. O. K-tas birželio mėn. 23 d. Wellande rengia (ungarų parke Port Robinson Rd) **NAKTINĘ JONINIŲ GEGUŽINĘ - PIKNIKĄ.** Gegužinės metu gros Hamiltono lietuvių orkestras „Aidas“, veiks valgių ir gėrimų turtingas BUFETAS ir kitos įdomios programos dalys, — Jonų pagarbinimas ir pan. Wellandas maloniai kviečia tautiečius atsilankyti į tradicinę Joninių gegužinę, susitikti daug pažįstamų, bei draugų iš U. S. A. ir Canados, pasižinti prie lietuviškos muzikos, pasidžiaugti gamta ir atšvęsti Jonines Wellande.

Nepalankus ORAS gegužinės nesutrukdys, nes bus naudojamos specialiai gegužinėms pastatyta sale.

Wellando ALOK-tas.

Pagarsėjęs smuikininkas P. Pratz.

S U D B U R Y, Ont.

PAGALIAU SUTARTIS PASIRAŠYTA.

Sudbury, Ont. Po ilgų ir daktarų, o dabar darbininkai sunkių derybų, Nikelio Indus-trijos darbininkų unija — International Mine - Mill Smelters Workers — dėl atnaujinimo sutarties—gegužės mėn. 26 d. kompanija ir darbininkų unija pasirašė vienįems metams sutartį.

Pradžioje derybų, kurios tęsėsi daugiau kaip mėnesį laiko, kompanija visai ignoravo darbininkų unijos reikalavimus, bet vėliau, kuomet įsitikino, kad darbininkai laikosi vieningai ir yra pasiryžę savo reikalavimus įgyvendinti, pradėjo žmoniškiau kalbėtis su darbininkų unijos derybų ats-tovais.

Tiesia darbininkų unija irgi padarė šiek tiek tokias nuolaidas savo reikalavimuose, bet ne labai svarbias.

Per šias derybas darbininkai iškovoję iš kompanijos dides-nį atlyginimą už darbą ir trum-pesnes darbo valandas. Anksčiau darbininkai, dirbančio ni-kelio tirpyklose bei kitokiuose darbuose, vidutinis atlygini-mas buvo 1 dol. 24 centai už valandą, o dabar darbininkai gaus 146½ cento.

Darbininko dirbančio po žemėmis nikelio kasyklose, ma-žiausias atlyginimas buvo 1 dol. 33 centai, o dabar bus 1,56½ cento už valandą. Kva-lifikuotų darbininkų atlygini-mas yra žymiai aukštesnis. Sa-vaitinės darbo valandos bus trumposnės 4 valandomis: prieš tai dirbome 44 valandas, o dabar dirbsime tik 40 valan-dų, 5 dienas savaitėje.

Iki šio laiko darbininkai gau-davo medicinos pagalbą iš kom-panijos pavieniui mokėdami 1 dol. per mėnesį, vedę 2 dol. viai maloniai prašomi dalyvau-per mėnesį, nes ir jų šeimos ti pamaldose ir minėjime. nariai gaudavo kompanijos

BIRŽELIO 14 MINEJIMAS WELLANDE.

K. L. B. Wellando A. L. O. K-tas rengia birželio mėn. 17 d. (sekmadienį) Birželio mėn. 14 d. minėjimą Wellande.

Minėjimas prasidės 10 val. ryto pamaldomis (St. Mary's bažnyčios salėje) po pamaldų ten pat paskaita ir meninė da-lis.

Wellando ir Apylinkės lietu-viai maloniai prašomi dalyvau-ti pamaldose ir minėjime.

Wellando A. L. O. K-tas.

Sault Ste Marie, Ont.

MONTREALIEČIŲ VESTUVĖS.

Sault Ste Marie, Ont. Nese-niai iš mūsų kolonijos į Mont-realį persikėlę gyventi Vytau-tas Gavelis, netruko ten sau gyvenimo draugę surasti ir jau apsidėdė. Pažymėtina, kad jo pasirinktoji gyvenimo draugė p. Irena Ivaškevičiūtė, su sa-vo tėveliais dar kūdikėliu bū-dama prieš 22 metus atvyko Kanadon.

Savo vestuves jaunoji pora atšventė Sault Ste Marie, Ont. p. V. Gavelio giminių ir drau-gų tarpe. Vedybines apeigas Precius Blood bažnyčioje įvykdė kun. Kemėšis. Vaisės įvyko jaunavedžių giminių E. St. Grigelaičių bute. Buvo gra-žiai pasivažiinta ir pasilinks-minta. Vaisių metu svečiai ir giminės buvo maloniai nuste-binti ir stačiai sužavėti jauno sios p. I. Gavelienės ir jos se-sutės Ramutės Ivaškevičiūtės dainavimu, virtusiu tikru kon-certu.

Abi sesutės yra baigusios garsiojo Mont-realio McGill universiteto mu-zikos fakultetą ir savo gabu-mais šioje srityje yra plačiai žinomos Montrealyje tiek lie-tuvių, tiek svetimauciu tarpe. Negalima praleisti nepastebėjus, kad visa p. Ivaškevičių šeima, išgyvenus Kanadoje 22 me-tus, paliko visu šimtu procentų lietuvišką.

Daug laimės ir gražaus ve-dybinio gyvenimo jaunave-džiams!

J. Sk.

GYD. E. MAZILIAUSKAS GAVO DARBĄ SAVO SPECIALYBĖJE.

Sault Ste Marie, Ont. Dve-jus metus išgyvenęs mūsų mie-te ir dirbęs paprastu darbinin-ku „Krumplent“ (Chromium Mining & Smelting Corp'n) gydytojas Edmundas Mazi-

liauskas gegužės m. 28 d. iš-vyko į London, Ont. kur jis gauna darbą savo specialybėje St. Joseph ligoninėje.

Gyd. E. Maziliauskas medi-cinos mokslus yra pradėjęs V. D. Universitete Kaune ir bai-gęs Dusseldorf'e, Vokietijoje.

Lietuvių kolonijoje ir darbo vietėje jis buvo žinomas ne tik kaip aukšto išsilavinimo, bet ir draugiškas, taikaus būdo ir darbštus žmogus, taip pat di-delis spaudos rėmėjas.

Geriausios sėkmės darbe ir greito savo tikslų pasiekimo naujoje vietoje.

J. Sk.

S. S. M. NAUJENOS.

Sault-Ste-Marie, Ont. Mūsų kolonijos „Neorganizuotų Viengungių draugija“ šį pa-vasarį tirpė tirpsta.

Rodos, tik neseniai apgai-lestavome netekę Juozo Kvo-čiausko, kuris sau gyvenimo drauge pasirinko Izabelę, o štai jau ir įpėdinį turi! Bravo!

Mes jau žinojome, kad iš Vytauto Skaržinsko ir Alek-sandros Lukoševičiūtės bus graži pora. Tikrai tačiau apie tai patyrėme tik gavę pakvie-timus... už keleto dienų prieš jungtuves... Norėjo, mat, nu-stebinti! Šeštadienį gegužės mėn. 12 d. kun. Kemėšis sujun-gė bendram gyvenimui, o va-kare linksmėnoms ir ilgai dai-navome „kartus, kartus, alu-tus kartus... kol pasaldėjo...“ Linkėjimai ir sveikinimai iš nedalyvavusių.

Dar didesnį staigmeną su-ruošė Vytautas Gavelis.

Mes, likusieji, negrinėjame vedybų problemas. Krapšto-me beplinkančius pakaušius ir jieškome kokios nors išei-ties... Taip, tai taip. Tik lei-tuvaitės! — Mūsų kolonijos

AUKOS VASARIO ŠEŠIOLIKTOSIOS GIMNAZIJA.

VI. Tėsinys.

Perkelta: V. tėsinys (žr. „N. L.“ 16 nr.)	\$ 373,70
91. Katzevičius Eugenijus, Sault St. Marie	9,50
92. K. L. B. Londono Apylinkės Valdyba	36,60
93. A. Kudžma, Montreal	2,00
94. Ieva Andruskevičienė	4,00

Viso... \$ 52,10

Už tolimesnius mėnesius aukovo:

(Skliausteliuose pažymėta už kiek mėnesių iš viso įnešta)	
Kanados Lietuvių Moterų B-nė, Toronto sk.	\$ 50,00
Step. Kęsgaila, Montreal, už I ir II mėn.	2,00(3)
St. Pilipavičius, Hamilton, už IV — VII mėn.	4,00(8)
Nap. Aukštikalnis, Sault St. Marie, už III mėn.	1,00(4)
Zigmas Girdvainis, Sault St. Marie už III mėn.	1,00(4)
Vanda Idzentavičiūtė, Montreal, už II ir III mėn.	2,00(4)
Dr. B. Matulionis, USA, už V mėn.	1,00(6)
Bronius Katilius, Montreal, už I — V mėn.	5,00(6)
Kostas Andruskevičius, Montreal už V—VIII.	4,00(9)
Vilius Pėteraitis, Mantreal, už IV ir V mėn.	2,00(6)

\$ 72,00

Viso... \$ 497,80

Visiems mieliems aukotojams, supratusiems mūsų užsi-brėžtų tikslų svarbą, tariame nuoširdžią padėką.

Aukos siųstinos kasininkui: **A. Lymantas, 7116 Cartier St., Montreal, P. Q.**

Mažosios Lietuvos Bičiulių Dr-jos L. Centro Valdyba.

PELĖDOS 2-ras Nr. jau išėjo iš spaudos! Rašoma apie di-vorsus, piknikus, ryškiasias asmenybes, karalienės kontes-tą. Daug aktualios kronikos ir juokų! Apdainuojami gra-boriai! Paveikluose vaizduojama DP trafiko egzaminai, idealios šeimos idilija, PLS organizavimas, senos — naujos ligos, premijos ir tt. Metinė prenumerata 4.00 dol., pusei metų 2.50 dol. Pelėda už 40 ct. pašto ženklais, siunčiama į namus!

Taip pat išėjo iš spaudos **Dr. A. Garmaus „Nemuno pakran-tėmis“** — 128 psl. Kaina 1,25 dol. **Tito Narbuto** — „Stalin kills cod in Lithuania“ už 5 centus. Baigiama spaun-dinti gausiai iliustruota **A. Vilainio** — „Zemaičių žemėje“ II laida, 160 psl. už 1.50 dol. **Gauta Maceinos** — „Jobo dra-ma“ — 2,00 dol. **Lietuvių knygynas NEMUNAS** — 3143 S. Halsted St. Chicago 8. Tel. Victory — 2-3314.

LIETUVOS ISTORIJS PRENUMERATORIŲ ŽINIAI

Lietuvos Istorijos prenume USA.

ratorių, gyvenančių Kanadoje, Be to, „Nepriklausomos Lie-tuvių“ redakcijoje yra p. V. Krikščiūnui du Lietuvos Isto-rijos egzemplioriai, siųsti jam į Toronto, Argyle 4 nr. P. Kri-ščiūnas maloniai prašomas at-siliepti į „NL“ redakciją 7722 George St., Montreal 32, P. Q.

Dėl šių prenumeratų prašo ma dabar kreiptis tiesiai į „Pa-triā“ adresu: Patria Press, 92 Franklin St., Stamford, Conn., senbernių šūkis. Sutinkame ir su tuo, kad jos gal ir neblogos būtų žmonos, nors tam įrodyti reikia griebtis istorijos ir pra-dėti nuo vaidilutės Birutės...

Bet, kad jų netekusiųjų sun-ku rasti... (trūkumas). O Ka-nados įstatymai, kaip jau mums praktiškai ir iš „NL“ klausimų ir atsakymų, aiškėja, yra labai griežti, jei išteikėjusios paviliojamos...

Kaip teko patirti, Soo, Ont. LOK ruošia 14 birželio minė-jimą ir ta proga rodys lietuviš-ką filmą. Taigi, dalyvausime ir pamatykime, nes tokia pro-ga ne taip jau dažnai pasitai-ko.

E.

Lietuviškoje

Jono LADYGOS baldų studijoje „ARTIS“

salionai, sofas, foteliai pi-gesni kaip kitur. Užsaky mai ir pataisymai.

6114 Blvd. Monk, Ville Emard, Montreal. Telef.: TR 5535.

JUN A Valet Service

SAV. A. JURGUTIS ir P. NARBUTAS.

Valome, taisome ir dažomevyriškus ir moteriškus rū-bus. Be to, valome vestuvines suknius, langų užuolai-das (lengvas ir sunkias).

Paimam iš namų ir pristatome atgal. Darbas atliekamas sąžiningai.

210 Dorchester St. W., Montr eal. Tel. LA 2958.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAIDOTUVIŲ

DIREKTORIUS

J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOSES PADETI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

RENE BOURDAGES Reg'd MAMERTAS MAČIUKAS

DIPLOMUOTAS MOTERIŠKŲ IR VYRIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS

AUKŠTOS KOKYBĖS RANKŲ DARBAS.

ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS NAUJAUSIOS MADOS.

SKUBUS PATARNAVIMAS

Specializuojuos užsakymais paštu (mail orders) iš visu-Canados ir JAV vietovių.

Adresas: kampas Mount Royal ir Breuef įėjimas: 4504 Breuef street. Telefonas FR 9141

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!

National Restaurant

Lietuviškas Restoranas.

SAV. M. ŠUKYS.

633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lie-tuvių bažnyčios. Tel. TR 0141

Atėdara kasdien ir sekmadiė niais po pamaldų.

TEL. FI. 2682

Marche BOULEVARD Market

SAV. PAUL GUDAS,

MĖSA, ALUS, GROSETERIJA, DARŽOVES.

6033 Monk Blvd., VILLE EMARD, Montreal.

MOKINKIMES ANGLISKAI

LESLIE MACKINTOSH

Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriu-je Montrealyje.

SESIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAŽENGUSIEMS MOKINIAMS.

Siųskite penkis dolerius reregistracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.

Rašykite:

Laslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294, Westmount, Quebec.

DOMINION AGENCIES BUREAU

16 Woolworth Bldg.,

PORT ARTHUR, Ont., CANADA

Kas yra suinteresuotas atgabenimu giminių ar pažįsta-mų į Canada, prašau kreiptis į mūsų įstaigą, kuri jau il-gas laikas, kaip tvarko IMIGRACIJOS reikalus. Taip pat įvairių dokumentų reikalus: pasus ar pilietybės do-kumentus ir laivams bilietus į įvairias pasaulio šalis.

DEMESIO

Villasaliečiams ir apylinkės lietuviams!

Ekspertas radio ir elektinių reikmenų taisyme.

Prekyba ir pataisymai.

PETE'S RADIO SERVICE

7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

DAŽYKLA

SAV. JURGIS MERKYS,

251 St. John St. Longeuil.

Telefonas: 7578.

Dažo paltus, sukneles, visokius kitus drabužius ir vi-sokias medžiagas.

20-ties metų patyrimas — geriausia garantija už atlie-kamą darbą.

PAPIGINTOS KAINOS LIETUVIAMS!

PASIDARYKIM ATEITĮ BE RŪPESČIŲ — APSIDRA USKIM ŠIANDIEN

Alb. NORKELIŪNO AGENTŪROJE

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

Vienintelė lietuviška apdraudus agentūra, kuri draudžia nuo įvairiausių nelaimių, gaisrų, susirgimų ir kt., patarnauja susidūrus su valdžios įstaigomis, pirkimais, dokumentų verti-mais statybai paskolomis ir tt. Skambinkite telefonu arba užėikite:

Kasdien:

5637 Jeanne D'arc. St.

Montreal, Que.

Telefonas: CL 2363.

Kasdien rytais iki 9 val.

Pirm., antrad. ir ketvirtad.

Vakaraš nuo 6 iki 10 val.

HAMILTON

SUDAROMA TAUTOS FON DO ATSTOVYBĖ

Gegužės mėn. 5 d. KLB Hamiltono Apylinkės Valdyba paskyrė Tautos Fondo atstovų Hamiltone Stasį Bakšį. Paskirtasis, remdamasis Tautos Fondo Atstovybės Montrealy aplinkraščių Nr. 2, sudarė padidintą atstovybę iš kelių asmenų ir pristatė tvirtinti KL B Hamiltono Apylinkės Valdybai bei Tautos Fondo atstovų Montrealyje. Lauktina iš naujai sudaromos atstovybės bei visų Hamiltono gyvenančių lietuvių įjungimo į Tautos Fondo pastovų finansavimą.

I ŽINUTĖ „HAMILTONIEČIAI ŠUKRUKIMĖ“

Į Mano š. m. kovo 1 d. „Nepriklausomoje Lietuvoje“ Nr. 8(202), atspausdintą trumpą korespondenciją, kad, nuo 1950 m. lapkričio 5 d., naujai perrinktą KLB Hamiltono apyl. valdyba, dar nėra sušaukusi nė vieno visuotinio narių susirinkimo, p. Kbr. atkreipė dėmesį, kaip KLB Hamiltono apyl. valdybos narys, ir š. m. kovo 22 d. „Nepriklausomoje Lietuvoje“, Nr. 11(205), išsiskiriančiai „Dėl žinutės „Hamiltoniečiai šukrukime“, rašo: „Idomu, nejaugi svaris bendruomenėje įgyjamas tik susirinkimų dažnumu, ar nuveiktais darbais?“

Tenka pasakyti tai, kad į valdybą tik renkami energingi asmenys, kad veikty vietos sąlygų ribose. Ir, antra, anot lietuvių posakio: „Košės svies tu nepagadinsi“.

Visų lietuvių pilnai pripažįstama, kad šį KLB Hamiltono apyl. valdyba turi visuomeniškų nuopelnų. Ne merkesniu, kaip kad buvo pirmosios valdybos, kuri veikė nuo 1950. I. 15 d. iki 1950. XI. 5 d. Po išrinkimo, t. y. 1950 m. sausio 15 dienos, jau vasario 26 d., įvyko pirmas visuotinis narių susirinkimas. Antras, kovo 25 d. Neminint, suruoštų minėjimų, parengimų, bei pravedant

BALTICA
LIETUVIS BATSIUVIS.

Pataisymai ir užsakymai.
4666 Park Ave, Montreal.

HAMILTONIEČIŲ DĖMESIUI!

Rašau prašymus, laiškus, darau vertimus iš lietuvių, vokiečių, rusų ir anglų k. Tarpininkauju įvairiais reikalais įstaigose, perkant, parduodant nuosavybę etc.

Juozas Valevičius.

285 John N. Hamilton, Ont. Tel. 7-0002

Kreiptis po 5 val. p. p. ir šešt.

ŽURNALAI, naujausi BELETRISTIKOS LEIDINIAI ir įvairių sričių MOKSLO KNYGŲ vokiečių kalba tiesiog iš Vokietijos per lietuvišką importą ir persiuntimo firmą.

Reikalaukite mūsų kainoraščių!

A. PAULAITIS

Importe - Exporte.

Wangen - Allgau - Germany.

AUKŠTA KOKYBĖ-ZĖMA KAINA

Siuntiniai į Vakarų ir Rytų Vokietiją, Lenkiją ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS PER US PARCEL POST.

Užsakymuose prašoma rašyti aiškiai siuntėjo ir gavėjo vardą, pavardę, adresą, pakieto numerį ir jo kainą.

Kaina U. S. dol.

5 sv. mlt. p.kavos	Nr. 14 \$ 6.75	5 sv. m. p. kavos	Nr. 18 \$ 9.80
2 sv. m. p. kavos		5 sv. g. k. taukų	
1/2 sv. kakao	Nr. 15	2 sv. šokolado	
1/2 sv. šokolado		5 sv. m. p. kavos	Nr. 19 \$ 9.50
1/4 sv. arbatos	\$ 5.20	10 sv. cukraus	
11 oz. kompoto		12 plyt. bulijono	
4 sv. m. p. kavos		3 sv. g. k. taukų (skardinėje)	Nr. 20
1 sv. kakao	Nr. 16	2 sv. m. p. kavos	
1 sv. šokolado		1 sv. Aliaskos Salmon	\$ 7.15
1/2 sv. arbatos	\$ 8.90	1/2 sv. kakao	
22 oz. kompoto		1/4 sv. arbatos	
2 sv. m. p. kavos		2 sv. m. p. kavos	Nr. 21
1 sv. ryžių	Nr. 17	1 „Qua. alyvos	
4 oz. Salmon		„Mazola“	\$ 6.00
4 oz. Tuna		1 sv. saldinių	
6 oz. liežuvis		1/2 sv. kakao	
1 1/2 oz. j. pipirų	\$ 6.50	1/4 arbatos	
4 oz. kokoso		12 sv. gr. k. taukų	Nr. 22 \$ 6.00
3/4 oz. kardamono			
1 1/2 oz. cinamono		Individualūs paketai ruošiami susitarus.	
1 oz. majorano		Kava į visus pakietus dedama po 1 sv. skardinėse.	
1 3/4 oz. paprikos			

Pinigai: 100 DM \$ 21.50 į Vakarų Vokietiją. Dėl kitų kraštų prašome atsiklausi kurso.

HONEST AID, REG'D. 456 W. 63rd Street, CHICAGO 21, ILL. USA.

OTTAWA

LIETUVIAI PASIRODĖ VYKUSIAI.

Kaip žinoma, gegužės 23 dieną Kanados valdžios pavadinta Pilietybės Diena. Šiais metais pirmąjį kartą visose vietovėse ji buvo vienaip ar kitaip atžymėta.

Ottawoje tos dienos iškilėmis rūpinosi Daughters of Empire organizacija. Buvo, be kitų iškilmių, suruošta visų tautybių, esančių šiam krašte, paroda ir koncertas. Parodoje dalyvavo per 20 tautinių grupių.

Lietuviai palyginti su kitais parodoje pasirodė kiek kukliau, ne taip gausūs, bet gražiai ir skoningai, išstatę tautinių rūbų, juostų, rankdarbių pavyzdžius. Taip pat matėsi ir informacinės anglų kalba medžiagos apie Lietuvą ir jai daromas skriaudas komunistinių žiaurumų pavydale.

Parodą atidarė miesto mairas Goldwin.

Lietuviškąjį parodos kampe peruošiant tartininkavo: Šiurnienė, Trečiokienė ir Paškevičienė, pastaroji tautiniais rūbais pasirėdžiusi parodos metu budėjo ir davė paaiškinimų.

Koncerte lietuviai pasirodė (svetimųjų nuomone) stipriau siai. Gražiai skambėjo p. Šimanskio dainos: jis padainavo lietuviškai 2 liaudies dainas ir 2 arijas. Savo puikiai laikydamas scenoje ir dideliu įsijautimu į išpildomus dalykus tikrai užtarnautai susilaukė ilgai nenutrūkstamų plojimų.

Tautinių šokių grupę pasuko 2 tautinius šokius: kubilą ir lenciūgėlį. Dalyvavo še šokėjai: G. Jonušienė, A. Karosaitė, F. Kupčiūnaitė, B. Ragauskaitė, V. Ališauskas, V. Mašalas, I. Mykolaitis ir I. Šimanskis. Akordeonu grojo Danutė Mamcilovic. Būrelio vadovė Alė Paškevičienė.

Be lietuvių koncerte pasirodė dar airių, škotų, vokiečių ir ukrainiečių grupės.

Mūsų tautinių šokių grupę linkėtina išverti; nors veikti ir gana sunkios yra aplinkybės. Vieniems išvykus, kitiems iš esančių išvykusiuosius stengtis pakeisti.

BIRŽELIO ĮVYKIAI.

Šiais metais skaudūs mūsų Tautai Birželio įvykiai bus atžymėti kiek kitaip negu perėjusiais metais. Bendrai su latviais ir estais susitarta padėti vainikas prie War Memorial paminklo birželio 14 dieną 7,30 vakare. Lietuviai prašomi susirinkti galimai gausiau.

Pageidaujama, kad moterys pagal galimybę ateitų apsirėdžiusios tautiniais rūbais.

Taip pat numatyta pagal vietos sąlygas tuos skaudžiuosius įvykius atžymėti ir vietos spaudoje.

Lietuviškosios B-nės ribose tai bus paminėta birželio 10 dieną pamaldomis už žuvusius, nukankintus ir išvežtuosius ir galimai gausesniu subvimu tarpusavy pašnekėsiu Sister of Service patalpose.

ISVYKO.

Ir dar viena, Valatų šeima išvyko iš Ottawos — Torontan. Kartu išvažiavo ir p. Alreisinga ir veikli tautietė. Įvai doną Karosaitė — gera, parūš parengimai neapsieidavo be jos dalyvavimo. Ji šoko tautinių šokių grupę, buvo nuolatinė deklamatorė ir šiaip uoliai tartininkaudavo bet kuriam bendruomeniam darbe. Linkima visai šeimai sėkmės naujoje vietoje.

PADAUGĖJO LIETUVIŲ.

Port Alice, B. C. Nauja fabrika b-vė buvusį pavadinimą, Pulp. & Papie & Co. Ltd., nuo gegužės 24 d. pakeitė į Alias Pine & Cellulose Limited. Numatyti fabriko remontai.

DIPLOMUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS
L. ARMALIS

209 Dolhausic Str. Apart. 4. Brantford, Ont.

Priimu taisyti visų rūšių laikrodžius. Darbą atlieku greit, sąžiningai ir žymiai pigiau.

Laikrodžius siųskite paštu registruotu siuntiniu, nes tas yra pigu, saugu ir patogiu. Pataisęs grąžinsiu paštu, kartu su sąskaita už atliktą darbą.

Telef.: HE 0106

LIETUVIŠKAS RESTORANAS

727 Church Ave, Verdun (tarpe Verdun Ave ir Banantyne Ave netoli Aušros Vartų par-jos bažnyčios)

GAMINAME VISOKIOS RŪŠIES VALGĮ.

Tautiečiai kviečiami atsilankyti ir įsitikinti.

SAVININKAI BR. JOCAL.

VIOLETA JURIENĖ

kviečia visas lietuves atsilankyti į

MOTERŲ

KIRPYKLĄ

Mandagus, greitas patarnavimas. Lietuvėms nuolaidos.

Kreiptis telefonu: CA 9500.

Dėmesio!

Hamiltonas - Ontario

Fotografuojame vestuves,

darom portretus, vaikų nuotraukas, reprodukcijas senų dokumentų, fotografijų etc.

ISPILDOME PUIKIAI IR PIGIAI.

„ONTARIO FOTO STUDIO“

622 Barton St. E. Tel. 5-6156. Mamilton, Ont.

7582A, Rue Edouard, Ville Lasalle TR. 7412.

SUPERIOR REAL ESTATE Co.

Gerard Cool 4337 Verdun Ave., Verdun. YO 3323.

J. Alide Blais, 29—4ieme Avenue, Ville Lasalle. TR. 7849.

ir nauja statyba vyksta lėtai.

Vietoje išvykusio vieno lietuvi — atvyko du; kurie tuo jau įsijungė į jiems pasiūlytą darbą ir jaučiasi patenkinti turimomis sąlygomis.

Neseniai atvyko ir vienas latvis, kuris labai palankus lietuviams. O nuo ankščiau yra atvykęs vienas estas taip pat yra prijauciantis lietuviams.

Nors ir mažame miestelyje, bet žmonių čia yra įvairių tautybių. Pabaltijo kraštų žmonės greit išsiskiria ir randa tarp savęs bendrą kalbą, gal būt, kad juos riša nelemtoji tremtinių dalia. Tuo tarpu šioje grupelėje lietuvių sugyvenimas yra geras.

J. K.

CIVILINĖ KANADOS GYNYBA.

(Atkelta iš 3 psl.)

taip kaip bendruomenės prie Kanados — Jungt. Valstybių sienos ir miestai su svarbiais nacionalinės gynybos įrengimais.

Ontarijoje, pav., Civilinės Gynybos Organizacija yra laikiama daugiausiai pirmyn pažengusia negu kitose provincijose, arti 150 miestų ir miestelių įsteigė nuolatinis civilinės gynybos komitetus. Kelias iš tų vietinių organizacijų buvo patikrinti per netikrus puolimo pratimus. Provincialinė Civilinė Gynybos Įstaiga turi keletą pilnai tarnaujančių pareigūnų, kurių laikas yra vartojamas padėti atskiram bendruomenėm vystyti savo nuosavą gynybą.

(Tai yra ketvirtas straipsnis iš serijos apie Kanados gynybos parengimą, paruostas „Canadian Scene“ redakcijoje).

PAJIEŠKOJIMAI

— Prašomas atsilipti Stasys Bagdonas, kuris su šeima iš Vokietijos 1949 metų vasarą išvyko į Australiją. Jis pats ar jį žinantieji prašomi pranešti šiuo adresu: J. Kartočius, P. O. Box 191. Port Alice, Canada.

LIETUVIŲ KNYGYNAS „NEMNUAS“

kviečia visus užsisakyti vienintelį iliustr. satyros mėnesinį žurnalą „PELEDA“. Metinė prenumerata \$ 4.00, pusmetinė — \$ 2.50. Kas atsiųs 40 c. gaus „PELEDĄ“ ir namus. Nepamirškite išėjusio mūsų leidinio: Dr. Garmaus — „NEMUNO PAKRANTĖMIS“ apysakos už \$ 1,25. Gavome iš Anglijos J. Steibeck. „Tarp pelių ir vyrų“ — \$ 1,50, ir iš Vokietijos — Maceinos „JOBO DRAMA“ — kaina \$ 2,00.

Išjunkite į knygų plaukimo vaju ir reikalaukite karalogų. Pinigus ir užsakymus adresuokite —

Lietuvių Knygynas „NEMUNAS“ 3143 So. Halsted St Chicago 8, Ill. Tel. Victory 2 — 3314.

Tel. HE 4114

S. MAZULAITIS

SIUVĖJAS

6920 Monk Blvd Ville Emard, Montreal, Tramvajus 36.

VICTORIA CLEANERS & DYERS Co.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED. CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

2832 ALLARD TR. 1135

MONTREALIS 2836 Allard

Tr. 1135

PADĖKOS

PADEKA.

Nuoširdžiai dėkojame: daug rūpesčių turėjusiems, parūpinant mums leidimą atvažiuoti iš Prancūzijos į Knaadą pp. Gasiūnams; klebonui tėvui Au biliui už tėvišką globą Montrealyje ir kapeliuonui kun. Sarkai už paramą mums būnant Bremene.

Inž. Stankevičius su šeima.

* * *

Suruošusiems mums didelę staigmeną mūsų 25 m. vedybės sukakties proga, visiems mieliems kaimynams, giminiams, komitetui: pp. Gudžiūnams, Daubarams, Vidrikams, Mikalauskams, Monkevičiams, Bukauskui, Lenienei, Ginkuvieci, Zavadskienei, Pranevičienei, Jasilonienei; taip pat visiems dalyvavusiems, krikšto dukteriai ir sūnui Viktorijai ir Walteriui už gėles, torontiečiams Jarams ir Urbonams, Matusow (Hudson, Ont.) už šaunų pokylį ir vertingas dovanas, kurios liks mums min ty amžinai, tariame nuoširdų lietuvišką acių.

P. ir V. Staponavičiai.

Išgykite virimo knygą
„TAUPIOJI VIREJA“

Knygą paruošė p. H. Mačiulytė-Daugirdienė. „TAUPIOJI VIREJA“ pateikia 300 įvairių valgių gaminimo receptų, daugumoj pačios autorės išbandytų. Joje rasime, kaip pasigaminti mūsų mėgiamuosius lietuviškus valgius ir lietuvišką krupniką.

Knyga įrišta plastika. Ją atidarius, ji neužsiverčia. Tai šeiminkams sudaro didelį parankumą. Knygos kaina \$2.00.

Užsakymus siųskite: „EGLUTES“ Administracija, P. O. Box 22, Brockton, Mass.

VISI Į TORONTO...

PIRMĄ KARTĄ KANADOJE...

VISI Į TORONTO

„DAINAVOS“ Ansamblis, vadovaujamas Stp. Sodeikos

S. M. BIRŽELIO MĖN. 16 D. 8 V. V. EATON AUDITORIJOJE STATO:

„NEMUNAS ŽYDI“

GASPARO VELICKOS 2-JŲ VEIKSMŲ MUZIKALINĖ

PJESĖ.

Režisuoja AUTORIS, šokiai A. VALIŠAITIS IR L. GRIGALIŪNAITIS, instrumentalinė dalis B. PAKŠTO, dekoracijos dailininko P. KAUPO.

BILJETŲ KAINA: 2,00; 1,50; 1,00 — galima įsigyti iš anksto lietuviškose krautuvėse ir valgyklose.

Rengia: LIETUVIŲ SPORTO KLUBAS „VYTIS“.

MONTREAL

BIRŽELIO LIUDNŲJŲ ĮVYKIŲ MINĖJIMO PROGRAMA MONTREALY.

1. Birželio 17 d., sekmadienį, 10 val. ryto Aušros Vartų parapijos bažnyčioje gedulingos pamaldos už bolševikų nužudytus, išvežtuosius į Sibirą bei pavergtoje Tėvynėje kenčiančius tautiečius. Pamaldose dalyvauja organizacijų vėliavos, perrištos gedulo kaspinais. Ta pačia intencija gedulingos pamaldos bus atliktos ir Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje.

2. Dvylikta val. 30 min. Do minion Square prie Nežinomojo Kareivio paminklo — protesto demonstracija drauge su latviais, ir estais. Lietuvių vi suomenė prašoma kuo skaitlin gausiai dalyvauti, neatsižvelgiant į oro sąlygas.

3. 10 val. 30 min. vakaro CKAC radiofonas (banga 730) transliuoja birželio įvykiams paminėti atitinkamą programą.

KLb Montrealio Apyl.
L. Org. Komitetas.

PAMALDOS UŽ RESPUBLIKOS PREZIDENTĄ ANTANĄ SMETONĄ.

Kanados Lietuvių Tautinės S-gos Montrealio skyriaus iniciatyva, sekantį sekmadienį birželio 10 dieną, 10 val. Aušros Vartų parapijos bažnyčioje, vardadienio proga, bus pamaldos už Lietuvos Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną. Visi tautiečiai, kurie norėtų pagerbti velionį, prašomi pamaldose dalyvauti.

KLt MONTREALIO SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Šį sekmadienį, birželio 10 d. Šv. Kazimiero parapijos svetainėje šaukiamas Kanados Lietuvių Tarybos Montrealio skyriaus susirinkimas, kuris svarstys aktualius klausimus. Be kitų dienotvarkės punktų, bus skyriaus valdybos perrinkimai. Montrealiečiai kviečiami juo skaitlingiau atsilankyti. Pradžią 3 val. po pietų.

GEGUŽINIŲ - PIKNIKŲ REIKALAS

sprendžiamas galutinai šią savaitę. Tikimasi, kad ateinančiam sekmadieniui jau bus sutarta vieta.

DIPLOMAI LIETUVIAMS

McGill universitetas įteikė chemijos inžinieriaus diplomą

IŠNUOMOJAMAS

kambarys vedusių porai, ar vienam asmeniui, be baldų, su sitarais galima ir su baldais. Geras susisiekimas, visai arti busas ir tramvajus, švarus miesto distriktas. Teirautis 6631 DES, ERABLES, AV. Rosemount, Montreal.

IŠNUOMOJAMI

du atskiri arba vienas dvigubas kambarys (pageidaujama vedusių pora be vaikų) arba viengungiams su baldais arba be baldų. Kreiptis vakarais po 6 val. 82 — 7 Ave. Ville Lasalle.

APLANKYKITE NAUJĄ LIETUVIŠKĄ KRAUTUVĘ

(Bellwoods Dry Good Store)

921 DUNDAS STR. W. (šalia lietuvių bažnyčios)

GEROS PREKĖS PIGIOS KAINOS.

Didelis pasirinkimas vyrų, moterų ir vaikų apatinių ir viršutinių baltinių, kojinių ir kitų aprangos reikmenų, taip pat gražių ir pigių mo terišių sulknelių.

Pasirūžę lietuviškai visuomenei patarnauti.

Sav. J. JURKŠAITIS ir P. LELIS.

AUKOS „N. LIETUVAI“.

„Nepriklausomai Lietuvai“ aukojų po 10 dolerių: A. Matulis, pp. Pundžiai, V. Dagilis, A. Norkeliūnas, L. Gudas, J. Kuprevičius, pp. Salalų šeima, pp. Leknickų šeima, VI. Skuda; po 5 dol.: J. Bakanavičius, K. Lukas, pp. Kerbeliai, D. Norkeliūnas, M. Šulmistras, J. Staniulis, Linčonas; po 3 dol.: M. Zavadskas; po 2 dol.: V. Kačergis, P. Šimelaitis, P. teraitis, M. Lukošius, J. Vaškys, J. Šmitas, J. Puniška, B. Bagdžiūnas, P. Rutkauskas, A. Anušis, J. Juodviršis, I. Laurušonis, S. Yaspelskis, p. Torontietis, B. Pūkelevičiūtė, J. Petrauskas, J. Bulota, p. L. B., B. Katilius, p. Efertas; po 1 dol.: E. Čestas, G. Jelinek, J. Jurgutis, F. Sapiežinskienė, M. Gražulytė, VI. Kvietinskis, B. Niedvaras, X., K. Kažukauskas, J. Žylius, A. Budvilaitytė, V. Pužauskas, A. Dikinis, B. Sriubiškis, S. Kneitas, B. Krivinskas, J. Martinaitis, p. Valaitė, K. Balčiūnas, J. Mažeika, A. Stašaitis, P. Kerevičius, L. Liaudinskas, A. Jurgutis, B. Barkauskas, G. Giršas, M. Juodviršis, J. Ladyga, J. Jurėnas, J. Navikėnas; po 0,5 dol. p. Jurgutienė.

Visiems aukavusiems palairontietis, B. Pūkelevičiūtė, J. Petrauskas, J. Bulota, p. L. B., dėkojame.

LONDON, Ont.

BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS.

Liudnųjų birželio įvykių dešimtmetį Pabaltijo tautų emigrantai Londone minės bendrai š. m. birželio mėn. 17 d. 4 val. 30 min. Visi pabaltiečiai rinksis prie Viktorijos parke pastatyto Kritusiems paminklo. Čia bus padėtas vainikas kritusiems ir nukankintiems tremtiniais ir pasakytos atitinkamos kalbos.

5 val. De Lasalle salėje (Richmond g-vė) bus minėjimas ir meninė dalis. Taip pat birželio įvykių temomis per Londono radiją (banga 980) per tris sekundes, pradedant birželio 10 d., 12 val. 30 min, bus latvio, lietuvio ir esto paskaitos.

ATVYKO KANADON

Gegužės 28 dieną į Halifax, laivą „Nelly“ atvyko iš Prancūzijos inžinierius Stankevičius Aleksandras, Stankevičienė Viktorija, Stankevičius Liudas, Stankevičius Aloyzas, Anioliauskas Julius, Anioliauskienė ir apsigyveno Montrealyje.

Vencovičių šeima: p. Vencovičius su žmona ir trim vaikais, apsigyveno Hamiltone. Grimienė Kazimiera, Grimas Helmutas, Grimaite Astrida — į St. Catherines.

LIETUVIAI KURIASI

Jonas Adamonis nusipirko vilą - vasarvietę prie pat Golden Lake — auksinio ežero. Vieta labai graži ir viliojanti. Lietuviai turėtų nepraleisti progos ir daugiau koncentruotis vasaros poilsiui prie šio pasakiško grožio ežero, kur vasarą saulė, vanduo, žuvis, rudens briedžiai, stinos vilotės vilioja. Vietovė yra tik 55 mylios nuo Montrealio į šiaurę.

SULAUŽĖ KOJĄ

Canadian Car bendrovėje dirbusiam senam emigrantui p. Stasiui Stanaičiui fabrike nulaužė koją. Koją jam priekelio sutriuškino geležis. Jis dabar yra gydomas.

MONTREALIS SPARČIAI STATOSI

Montrealis ir jo dalyse—Ville Lasalle, Verdune, Rosemounte — su pavasariu prasidėjo didžiulė statyba namai statomi ištisomis gatvėmis. Daugelis ir lietuvių statosi namus. Bet mieste jau pradeda mas jauti butų trūkumas, kai pėnai jų buvo laisvų. Iš to matyti, kad miestas auga didžiuliais tempais.

— Suomija su V. Vokietija sudarė prekybos sutartį.

TORONTO

REIKIA IŠSIAIŠKINTI.

Toronto lietuvių parapija pasidarė tiek skaitlinga, kad į mazytę bažnytelę žmonės nebesutelpa. Todėl kilo naujos bažnyčios statymo reikala. Kaip ir paprastai iniciatyvos imėsi vietos klebonas. Buvo sudaryta Bažnyčios Statymo Londo Valdyba, kuri spaudoje paskelbė, kad tam reikalui banko yra atidengta atskira sąskaita ir pradėjo organizuoti aukų rinkimą.

Kuo toliau šis darbas yra varamas, pirmyn, vis dabiau kyla nepasitikejimas parapijiečių tarpe. Š. m. kovo mėn. 1 d. „Nepriklausomoje Lietuvoje“, Nr. 8, žinutėje „Kaip pasitikėti?“, buvo daroma priekaištų dėl neišdavimo kvitų aukotojams. Į tai Fondo Valdyba „Nepr. Lietuvos“ Nr. 10, š. m. kovo 15 d. paaiškino.

„Kiekvienam aukotojui yra vedama kartoteka pagal aukų vokiškuose (per pamaldas) užrašomas pavardes ir sumas, o taip pat ir iš aukų lapų. Gale metų suvedama bendra suma ir išduodamas bendras kvitas, kuris tinka ir mokesčių įstaigai. Už 1950 m. visi pakvitavimai aukotojams yra išsiuntinėti paštu“.

Išsina, kad aukų rinkimo atskaitomybė yra tvarkoma gana gerai, tiksliai kyla klausimas, kaip yra su bendrąja parapijos atskaitomybe? Spaudoje buvo rašyta, kad 1949 m. bažnyčia turėjo 8.000 dolerių pajamų. Reikia manyti, kad praėjusiais metais tos pajamos buvo dar didesnės. Už vieną jungtinių ceremonijų, trunkančią apie 15 minučių, yra imama 15 dolerių. Kiek teko girdėti, anglų bažnyčiose už tokią pat ceremoniją imama tik 5 doleriai.

Atrodo, kad naują bažnyčią yra užsima ta patatyti tiksliai aukomis, nes tam yra atidengta atskira sąskaita, o aukotojai pagal kartoteką bus įpareigjami aukoti kasmet. Kyla klausimas: kur gi dingsta bažnyčios pajamos? Nejaugi jos visos tenka klebonui, o visos išlaidos parapijiečiams?

Logiškai galvojant, naujos bažnyčios statymo fondą turėtų sudaryti parapijos pajamų perteklius, o trūkstamą sumą reikėtų papildyti aukomis. Piktai lietuviui su tais pinigais painioja vieno laikraščio vardą.

Imigracijos (darbo, buto garantijų sudarymas, nuosavybės perleidimo, paskolų parūpinimo, palikimų, pilietybės ir kiti reikalai. — Atstovavimas teismuose ir įstaigose. — Dokumentų patvirtinti vertimai ir nuorašai. — Visokeriopos informacijos. — Gynimas lietuvių interesų Kanadoje ir kitose valstybėse atliekamas priitrusių teisininkų ir kalbininkų, studijavusių Amerikos ir Europos univeristetuose.

JONAS J. JUŠKAITIS

TEISINĖS - KALBINĖS PAGALBOS BIURAS

907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada, Tel. PL 4880

Pranešimas

KANADOS LIETUVIŲ TARYBOS MONTREALIO SKYRIAUS INICIATORIAI ŠAUKIA VIEŠĄ SUSIRINKIMĄ S. M. BIRŽELIO MĖN. 10 D. 3 VAL. PP. ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS SVETAINEJE. BUS RENKAMA NAUJA VALDYBA IR NAGRINĖJAMI SVARBŪS KLAUSIMAI. VISI KLT MONTREALIO SKYRIAUS NARIAI IR LIETUVIAI, KURIE MS NESVETIMI TAUTOS REIKALAI, KVIEČIAMI KUO SKAITLINGIAUSIAI DALYVAUTI.

INICIATORIAI.